

DOMOVINA

222 P. n. Stadijske Licesne
knjižnice Ljubljane

Upravništvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina: Četrletno Din 7-50, polletno Din 15—
celoletno Din 30—.

Gnezdo prekucuštva

Kaj je katoliško in krščansko? Včasih so nam rekli, da je katoliško in krščansko to, kar se bere v katekizmu in v svetem pismu, danes pa nam pravijo, da je katoliško to, kar pišejo klerikalni listi. Po teh pojmihi bi bilo torej katoliško: zmerjanje, klevetanje, laganje, hujskanje ljudstva in pa to, da se kot odgovorni uredniki postavljajo klerikalnim listom poslanci, ki naj krijejo vse klerikalne časopisne lumparije.

Ako bi bili poštenjaki, ako bi se res borili za pravico in poštenost, bi klerikalci pač ne smeli tako dosledno postaviti vsem svojim časopisom za odgovorne urednike poslance. Razumemo, da klerikalci danes po popolni polomiji svoje politike v Beogradu iščejo raznih sredstev, da se obdržijo na površju. Glavno sredstvo je seveda v časopisju, in to so si zavarovali s hrbiti poslancev.

Za hrbiti poslancev, ki jih ni moč klicati pred sodišče na odgovor, so otvorili najostudnejšo gonjo proti vsemu, kar ne poje njihovih umazanih pesmi. To je prava protidržavna gonja. To je posredno pozivanje lastnih pristašev na poboj, kar ne more roditi drugega kakor skrajno slabe posledice. Z naravnost živinsko naslado

pripravljajo vroča tla ti pokvarjeni elementi, ki poleg najostudnejšega izpifunka, ki ga vržejo v časopis, hinavsko zavijajo oči, češ, da se borijo za katoliško vero. Če to ni bogokletno, potem ni bogokletno nič več na svetu.

In takšen tisk izhaja iz tiskarne ljubljanskega škofa. Božji namestnik, ki kaj takega dopušča, je nedvomno sam odgovoren za vse to. Čudno torej ni, da se v isti tiskarni tiskajo tudi komunistični letaki, ki pozivajo na bojkot proti naprednim obrtnikom in trgovcem ter skoroda dobesedno na poboj naprednih in narodnih ljudi.

Škofova tiskarna je postala veliko gnezdo mrkega protidržavnega gibanja, ki pa ima danes lahko samo ta uspeh, da zapelje nekaj ljudi v nepremišljena dejanja, česar posledica bi bila, da bi zapeljane reveže doletela občutna kazen. Končni uspeh vsega pa bi bil, da bi reveži preklinjali klerikalno stranko obenem s škofom, ki ni znal pravočasno preprečiti najhujšega. Kot lastnik tiskarne in tudi kot višji božji namestnik ima moč ter dolžnost, da udari z bičem v gnezdo zgagarjev ter napravi konec sramoti, ki jo nam Slovenec dela klerikalni besneči tisk.

V ruskem vzgledu vidimo, da je tam odpravljena vsaka svoboda javnega izražanja mišljenja. Kdor ni komunist, pride v ječo ali celo pred kroglo. Stotisoči komunističnih nasprotnikov v Rusiji so bili poklani ali postreljeni ali pa še zdihujejo po strahotnih ječah, kjer žive slabše kakor v srednjem veku jetniki v ječah krvoločnih plemičev. Komunisti drugih držav mirno priznavajo, da se z ruskimi boljševiki strinjajo v vsem.

Komunizem hoče razlastiti vsako lastnino, češ, potem bo lepo na svetu. Toda vprašanje nastane, ali se godi ruskemu ljudstvu pod komunističnim režimom bolje, nego se mu je godilo pod carjem. Enako slabo je v obeh primerih. Car je imel rusko ljudstvo zasluženo, a istotako je ruski narod danes suženj boljševiškega terorja. Na boljše se je pričelo v Rusiji obračati šele takrat, ko so boljševiki deloma uvideli svoje pogoške ter se pričeli vračati na stara pota, češ, vse svoje ideje bodo že uresničili, ko bo čas za to. Rusijo ne more rešiti ne car ne komunizem, temveč demokracija. Zgodovina bo pokazala, da je tako, ker človek je sicer družaben, toda hoče biti svoboden; svobodno hoče razpolagati s svojim imetjem, svobodno hoče zaslužiti, svobodno se hoče gibati. Ljudje niso nerazumne živali, ki se dajo zapreti v hlev in jedo iz jasli po porcijah, ki jim jih dá njihov poglavar človek.

Zle sile na poslu

Razumen človek se ne dá slepo voditi od strasti in ne presoja vsega tako, kakor se na prvi hip vidi. Kdor čita klerikalno in sorodno časopisje, ki z najpodlejšimi sredstvi zapeljuje ljudstvo v prekucuštvo, ta se ne bo čudil, da se je ustanovila Orjuna, kjer se zbirajo nacionalisti, ki so sicer pristaši raznih strank, da se skupno borijo proti zapeljivcem.

Ni naš namen, zagovarjati pomen Orjune, ki je organizacija za sebe, kakor je demokratska stranka organizacija za sebe, toda nepristransko moramo izjaviti in priznati, da se je Orjuna ustanovila kot protitež proti hujskanju ljudstva s strani mračnih elementov, ki pripravljajo gorje naši domovini in ki delajo brez potrebe nemirno kri.

Laži, ki jih klerikalokomunisti širijo o Orjuni po deželi, potem razni incidenti, ki jih klerikalno časopisje piše enostavno na račun Orjune, nas ne dotikajo, vendar se moramo zgražati nad podlostjo in zahrbtnostjo, s katerima si hočejo klerikalci kovati politični kapital med lahkovernimi ljudmi.

Mislimo, da stranka, ki se veže s krvavo komunistično stranko, nima pravice, soditi o tem, kaj je prav in kaj ni prav. Naši komunisti, ki mirno priznavajo, da je njihov cilj prekucuštvo in pokolj, se pripravljajo, da na podoben način zavladajo pri nas, kakor so zavladali komunisti v Rusiji, začasno v Madžarski in kakor so hoteli povzročiti državne preobrate v Nemčiji in drugih državah. Povsod so dolej komunisti nastopali z ognjem in mečem. Razumljivo je zato, da se proti komunistom in njihovim zaveznikom povsod in tudi pri nas postavljajo protiuteži.

Naše ljudstvo komunistov ne pozna in nima pravega pojma o njih. Če bi jih poznalo, bi šela ta stranka gotovo še manj pristašev, kakor jih šteje sedaj. V komunistični stranki bi tako ne ostal noben trezen in razsoden človek. Komunizem hoče napraviti iz vsega človeštva nekako kasarno, kjer bi se ne mogel nihče več svobodno gibati ter ne po svoje in ne za svoj zaslužek živeti. Lenuh in delaven človek bi živel enako dobro ali enako slabo. Človeštvo bi bilo en stroj, ki bi ga komandiralo nekaj ljudi.

Ker danes naši klerikalni voditelji nedvomno poznajo komunizem in ga v svoji notranjosti gotovo tudi pravilno presoja, se nehote vpraša: Kakšen cilj zasledujejo klerikalci s podpiranjem prekucuškega komunizma? Klerikalcem je danes vse prav, kar diši po prekucuštvu. Očividno se vežejo s komunisti, da oslabijo državo, katere ne marajo. S podpiranjem komunizma pa si obetajo tudi dotok komunističnih glasov v svojo stranko, kajti klerikalci, ki so po stari navadi zahrbtni napram vsem — tudi napram lastnim zaveznikom —, računajo mirno, da komunisti pri skupščinskih volitvah ne bodo mogli nastopiti samostojno.

Vsa klerikalna politika izza postanka Jugoslavije nima pokazati baš ničesar, s čimer bi se mogla pohvaliti. Nikakega uspeha, a tudi njene metode so bile vse-skozi odurne. Na eni strani sta dičili klerikalno politiko zavratnost in zahrbtnost, na drugi strani pa je klerikalna stranka v svojem časopisju brez povoda ali pa na podlagi pravega jezuitskega zavijanja dejstev podtikala take lastnosti svojim političnim nasprotnikom.

Ni naše ljudstvo tako absolutno nevedno, kakor si misli vodstvo SLS, da bi ne videlo pasti, ki jih nastavlja klerikalizem. Občinske volitve so že pokazale, da se kljub ogromnemu aparatu klerikalne brezvestne in skrajno nepošteno gonje ljudstvo dokaj odločno upira klerikalizmu. Prepričani pa smo, da bodo prihodnje skupščinske volitve še odločnejše pokazale, da ljudstvo ne mara političnih sleparjev, ki se vežejo s komunisti, da v zvezi z njimi vržejo naš narod in našo državo v pogubo.

Politični pregled

Notranjepolitični položaj je zaenkrat neizpremenjen. Ne sicer tako, kakor bi vladalo v tej poletni vročini običajno mrtvilo. Nasprotno: javno življenje je nad vse živo, politični faktorji na eni in drugi strani so z vso vnemo na delu; toda vse to so le priprave za glavno in končno odločitev, ki mora sedanjo situacijo kreniti v novo smer. Čas je do 20. oktobra, ker dotlej je zasedanje narodne skupščine odgodeno. Vsekakor pa je soditi, da odločitev pade prej. Minuli petek se je

Pašić vrnil v Beograd,

ampak v svoji znani molčečnosti ni dal nikakih izjav o uspehih svojega bivanja na Bledu. Izjavil je le svojo zadovoljnost, podrobnosti pa nikakih. Istočasno je odšel v Beograd tudi dr. Korošec in tam raztrobil, da je v Sloveniji vse narobe. Njegova neosnovana jadikovanja so bila seveda hitro zavrnjena in njegove tolažbe, da se utegne položaj obrniti v prid opozicijskemu bloku, niso prav nič zalegle. Opozicijski blok je

radi Radićevih blodnosti

kakor na žerjavici. Brez pomoči Radićevih poslancev nima nobenega izgleda, na drugi strani se pa usoda države v nobenem primeru ne more zavrniti na milost in nemilost takim ljudem, ki jih drži prekucuški Radić na nitkah. Radić je v Moskvi sklenil posebno revolucijsko pogodbo s boljševiki in

se hotel odpraviti iz Moskve. Toda v zadnjem hipu je sprejel tudi obvestilo,

da ne sme več na Dunaj,

ker avstrijska vlada ne želi, da bi jo zapletel v spore z jugoslovansko vlado. Kje se bo zdaj Radić naselil, še ni znano. Mreža okrog njega postaja vedno ožja; opozicijski voditelji, ki so nanj navezani, pa obupujejo in kričijo, da bi prevpili poraz, ki se jim bliža. In ta ne bo v ničemer drugem kakor v novih volitvah.

ki morajo priti. Ali mesec dni prej ali pozneje, je manjše važnosti. Porativno pa je, da so razmere dozorele tako daleč, da je edino ljudstvo upravičeno podati svojo sodbo. Če se ne sesosni tigri in poboljševičeni radićevci tega bojijo, je to njihova stvar. Država pa potrebuje dela in reda, in na tem vztrajajo predvsem samostojni demokrati, ki se volitev ne bojijo.

V zunanjem političnem položaju so se naši odnosi napram sosedni Italiji poostriili radi

novega obmejnega incidenta pri Sorici,

kjer so prejšnji četrtek laški obmejni finančarji zavratno ustrelili dva naša obmejna stražnika Florijana Grosa in Valentina Grehova, težko ranili pa dijaka Alojzija Primožiča, ki se je slučajno nahajal v njuni družbi. Dan nato so Lahji pri Rakeku ujeti nekega našega finančnega stražnika in ga odvedli v Postojno. S tem se je na italijanski meji zgodilo že 24 incidentov. Naša vlada je vložila najostrejša proteste. Italijanska vlada je izrekla svoje obžalovanje in odredila preiskavo. Dokler Italija ne nauči svojih obmejnih stražnikov manire, ne bo na naši meji miru. Kdo pa bo pri tem plačal končni račun, bomo tudi videli! Mi pa svojih ljudi ne bomo več pustili zavratno pobijati.

V kratkem se bo v Pragi vršila konferenca zunanjih ministrov Male antante,

katere cilj bo predvsem ureditev vpra-

šanja zastran odnošajev napram sovjetski Rusiji. Čas zato je ugoden, četudi boljševiški gospodje še večno snujejo naklepe, kako bi v novih državah zanetili ogenj. Toda če se enkrat pametno uredijo odnošaji, ki naj garantirajo vsaki državi svoje gospodarstvo, vsem skupaj in medsebojno pa mir, se bodo tudi boljševiški gospodje ugnali, kakor so se že v marsičem. To ni le naša želja, temveč smoter vseh evropskih vlad, ki želijo končno izmiritev s premagano Nemčijo in radečo Rusijo. V teh ozirih je posebne važnosti tesno sodelovanje med angleškim ministrskim predsednikom Mac Donaldom in francoskim ministrskim predsednikom Herriotom. Nedavno sta se oba v Parizu moža sestala v Cheguersu na Angleškem in se pomnila glede skupnega nastopa napram Nemčiji in Rusiji, zdaj pa je

Mac Donald prišel v Pariz

in se pogovori nadaljujejo. Mac Donald in Herriot se strinjata v tem, da mora Nemčija poravnati svoje obveznosti. Rusija pa tudi zadostiti pogojem evropskega miru. Upati je, da bo vzajemno delovanje Mac Donald in Herriota rodilo, kar si želi Evropa: Končno umerjenost meddržavne politike v Evropi, ki je poroštvo miru, s tem pa vsestranskega razvoja in izpopolnjevanja.

Dopisi

SMARTNO POD ŠMARNO GORO. Naš krajni šolski svet je šolska oblast razpustila in pokazala s tem članom, da je še daleč avtonomija, ki so jo hoteli izvajati v tej korporaciji. Najbolj jezna sta Ovčak in domišljavi Ančar, ker njima je za vedno odklenkala še ta čast, ki sta jo posedovala. Ovčak je bil nad 15 let predsednik in znaki njegovega delovanja v prosep šole in v korist občine so vidni na šolskem poslopju, da ne govorimo o drugem. Poslopje se deloma podira, kar bi se dalo svoječasno popraviti z neznatnimi stroški, sedaj pa bo stalo občino težke tisočake. Tak-

Anton Stražar:

Mačeha s Kompoljskega gradu

(Konec.)

Juraja je smrt njegove žene zelo potrla. Zalovanje ga je napravilo resnega in zamišljenega. V možato lice in čelo so se mu začele vjedati poteze trpke tuge, lasje so mu naglo siveli. Očitno se je staral. Podnevi je najraje posedal v svoji mali delavni sobici, zatopljen v verske spise in modroslovna proučevanja. Edino in največje razvedrilo pa sta mu bila mala vnuka Jurajek in Jošt, bistra in zdrava otroka. Kadar se je stari oče z njima poigral na vrtu ali v aleji, so ga prevzeli spomini na mladostna leta. Videl pa je v obeh vnukih poročstvo za obstoj Kompoljske obitelji, dve čvrsti mladiki na drevesu Kompoljske rodovine. Ta zavest ga je nad vse blažila. Tako sta mu resna pobožnost in bodočnost njegovega rodu začeli polniti večer njegovega življenja, njegova zadnja leta. Vitez Juraj se ni menil za to, koliko mu je še odmerjenega življenja na tem svetu. Telesno je bil za svoja leta še dokaj čvrst, pripravljen pa tudi, da se vsak hip poslovi od vsega posvetnega.

Da bi duša njegove žene našla pokoj na onem svetu, je dajal po raznih cerkvah za njo brati zadušnice. S takim namenom se je lepega dne v poznem popoldneju peš napotil proti Gornjemu gradu kot romar. Naši ljudje so takrat radi zahajali v lepi Gornji grad, v stari škofijski dvor ljubljanskih škofov z veličastno cerkvijo, ki s svojo kupolo daje poseben vtis kraju, položenemu ob vzhodju košatih šum in zatišju planin.

Vitez Juraj je do Gornjega grada prav složno hodil ves dan, drugo jutro pa prisostvoval vsem jutranjim mašam in običajni pridigi. Takoj je obrnil vso pozornost na pridigarja, ki je bil goreč oznanjevalec božjega nauka. Pridigoval je o človeških slabostih in neizmernem usmiljenju božjem. Juraj je motril njegov obraz in vse živahne kretnje. Tega gospoda je moral nekoč poznati. Toda iz svojih spominov ni mogel razbrati, kje in kdaj sta se srečala v življenju.

Po opravi se je odpravil v župnijsko pisarno, da plača maše. Glej, ravno tu pa je med ostalimi zbranimi duhovniki opazil tudi pridigarja. Spogledala sta se, ampak tudi duhovnik ni mogel takoj spoznati Jurajevega obraza, ki so ga izpremenila zadnja leta.

«Plemeniti gospod,» povzame besedo duhovnik, «oprostite mi to vprašanje, odkod prihajate?»

Ko mu Juraj v kratkem pove svoje ime in kraj, sklene duhovnik roke kakor k molitvi in spregovori poltiho: «Gospod Juraj, se li še spominjate grešnega človeka Gotfrida?»

«O moj Bog, saj ste res vi, Gotfrid!»

«Ne, ne, to sem bil, zdaj pa nisem več. Saj veste, da sem bil kot Gotfrid nevreden služabnik božji. Toda Bog me je zopet vrnil na pravo pot, da pri božjem usmiljenju zadobim nazaj zapravljeno milost in operem svojo preteklost!..»

Oba znanca sta si zdaj imela mnogo zanimivega povedati, vse od tistega časa, ko sta bila zadnjič skupaj, ko se je Gotfrid s Kompoljskega gradu odpravil križem po svetu. Juraj je Gotfridu povedal o smrti Lenarda in Uršule, o porokah Milice in Marcele in o sedanjem življenju na Kompoljskem gradu. Gotfrid pa zopet o zablodah po svojem odhodu z gradu, o Lenardovi zavratni nakani pri Celju in drugo. Po Lenardovem napadu se je Gotfrid še nekaj časa potikal okrog brez pravega ci-

šno je bilo klerikalno gospodarstvo v korist občine na račun davkoplačevalcev. Nasprotno pa se je šikaniralo učiteljstvo zgolj iz vzroka, ker je naprednega mišljenja. Niti stanovanja mu niso privoščili, tako da morata dve učni osebi stanovati v daljnjem Št. Vidu. Zadnje čase se mu je iz političnega sovraštva odpovedala tudi borna hrana in žugalo se mu je od gotove strani z dejanskimi napadi. To je sad klerikalne vzgoje, katero imajo na vesti tudi stanovski tovariši izza predvojne dobe, dasi vrši učiteljstvo svojo nalogo nadvse častno in vestno, kar izpričujejo uspehi na šoli, ki v tem oziru lahko tekmuje z višje organizirano šolo. Toda učiteljstvo, narodno in državotvorno, gre svojo pot naprej preko vseh žuganj in ovir, ki mu jih nastavljajo besni sovražniki napredka. Avtonomistično in protidržavno butanje ob šolo bo i v bodoče vehementno odbito, to naj si zapomnijo eksponenti protidržavne in protinardne klike. Vemo, da našim klerikalcem ni po volji, da se vzgajajo otroci v državotvornem in narodnem duhu in da se pripravljajo z vestnim poukom za življenje, da bodo mislili s svojo lastno glavo, ne pa z avtonomističnimi možgani kakega nadutega klerikalca. Ovčaku tudi svetujemo, naj manj govori, sicer bomo primorani priti z drugimi dejstvi na dan. Učitelj je danes državni nameščenec in kot tak podrejen le osebam, ki jih nastavlja v ta namen država, ne pa avtonomistična klika iz katoliške tiskarne in škofove palače. Da, da, težko se je živeti v to, in vendar se bo treba kljub vsem avtonomističnim pretnjam in protestom, kajti jugoslovanski učitelj ni rimski organist.

KOSTANJEVICA. V nedeljo 13. t. m. bomo imeli tu občinske volitve. Ker gre našim klerikalcem precej trda, so v zadnjem času napeli vse sile, da vzdrže svoj položaj v občinskem gospodarstvu, ki ga vodijo župnik, župan Kobé in tajnik Črednik. To so glavne osebe, po katerih mnenju je morala plesati vsa občina. Tega postopanja se je ljudstvo naveličalo, ker hoče gospodariti po svoje. V znak nezadovoljnosti so vaščani rojstnega kraja župana Kobeta dali nezaupnico svojemu županu. Zato se ta tembolj trudi z agitacijo po drugih vaseh, pri čemer mu pomagata tajnik in vodja finančne

kontrole Bizjak, kar napravi pri vsakem kmetovalcu tako čuden vtis, da ljudje pričenjajo pomišljati, kako naj bi se odločili pri bodočih občinskih volitvah. Lista klerikalcev uživa med prebivalstvom malo zaupanja. Na pomoč so si poklicali klerikalci v nedeljo tudi poslanca Sušnika, ki ga pa ni bilo, mesto njega je nastopil poslanec Kreinžar. Njegovemu shodu je prisostvovalo z ženskami vred le okrog 40 oseb. Našim klerikalcem ne gredo ljudje več na limanice. Kmet-gospodar, rokodelce in obrtnik so se odločili, da nastopijo pri bodočih občinskih volitvah popolnoma neodvisno in nepolitično brez vsakih priganjačev ter koristolovcev. Volili bodo moze iz gospodarske skupine in vrgli kroglice v tretje skrinjico. Dolžnost gospodarja je, da odloča sam in se ne dá več komandirati od oseb, ki nimajo pravice odločevati pri občinskem gospodarstvu.

PREDOSLJE. Zadnjič je prinesla «Domovina» kratko poročilo o občinskih volitvah. Da bo slika bolj celotna, moramo dodati še nekaj podrobnosti. Naši klerikalci so imeli velik strah, zato so se vrgli z vso silo na agitacijo. Ponoči in podnevi so letali okrog naših volilcev z grožnjo, zavijanjem, sladkimi besedami, podkupovanjem ter s pomočjo žensk in s plemenskim ščuvanjem so res preplašili nekaj naših volilcev, da so ostali doma ali celo z njimi volili. Agitirali so z Orjuno in na plakatih trdili: če zmagajo nasprotniki, da bo šel ves davek v Srbijo, kdor ima vojaščini podvrženega sina, da ga ne bodo oprostili na krajši rok, iz šole da bodo odstranili Boga, vera da je v nevarnosti. Ni čuda, če se jim je marsikdo vsedel na limanice, saj je glava tukajšnje klerikalne agitacije tukajšnji župnik Ig. Zupanc. In če so na dan volitve čuli še v cerkvi pogrete laži o naši stranki, potem pač mora biti to res; kmečko ljudstvo je v svoji naivnosti prepričano, da duhovnik ne laže, posebno v cerkvi ne. Tako se je delalo pri nas in če smo dobili vkljub vsej agitaciji in lažem 95 glasov, moramo reči, da smo ponosni na tako število in na volilce kremenjake, ki se ne boje ne beriča, ne hudiča, pa tudi farovaža ne. Vas, gospod župnik, delamo odgovornega za vse te laži, zakaj kot Kristusov namestnik ne nastopite proti hudobni plemenski

gonji in sovraštvu do Srbov, Zanimivo pri tej volitvi je bilo, če bi prišel še en naš volilec ali eden nasprotnikov izostal, bi dobili mi enega odbornika več. Radovedni smo, iz katerega fonda bo poravnana ta velikanski agitacijski aparat. Upamo, da iz občinskega ne.

VELIKA LOKA. «Kmetijski list» z dne 25. junija je objavil dopis pod gornjim naslovom, v katerem govori, da je priporočeno pismo novomeškega okrajnega glavarstva, poslano županstvu Velika Loka, ležalo na pošti štiri dni (od 17. do 21. junija t. l.), preden je prišlo županu v roke. V pismu so bile — kot imenovani list omenja — baje kandidatne liste. Dopisnik vprašuje, zakaj ni bilo pismo takoj dostavljeno. Na to nastopni odgovor: Dne 17. junija t. l. je došlo ob 18. uri 30 min. priporočeno pismo za županstvo Velika Loka. Takoj drugi dan (18.) je bilo naročeno raznašalki za loko-pisma, naj obvesti županstvo o došlem priporočenem pismu. Raznašalka je županstvo tudi dva naslednja dneva opozorila na pismo, a ni bilo nikogar, da bi pismo dvignil. Po členu 56. pravilnika za notranjo poštno službo I. del nima pošta dolžnosti opozarjati niti županstev niti drugih uradov na došle pošiljke, ampak morajo uradi sami potom knjige dvigati priporočena pisma in sami vprašati po došli pošti. Kljub temu pa je bilo v tem primeru kakor zgoraj navedeno — županstvo ponovno opozorjeno na imenovano pismo. Šele četrty dan je prišel župan in izjavil, da je izvedel v Novem mestu za priporočeno pismo okrajnega glavarstva. Pismo se mu je izročilo s pripomoč, da je raznašalka tri dni zaporedoma opozarjala na pismo, a ni bilo nikogar ponj. Dejstvo je, da prihaja od županstva redno le ob nedeljah, redkokdaj ob delavnikih, kdo vprašat za pošto. Še takrat pa pride največkrat županova žena, ki pa zaradi nepismenosti ne more prejemati priporočenih in podobnih pošilk. Dopisnik K. L. trdi neistino, ko pravi, da hodi železniški uradnik g. Prestor na pošto in cenzurira poštne pošiljke. G. Prestor je do meseca marca t. l. v resnici prihajal, a ne na pošto, ampak v privatno stanovanje, kjer si je navadno prečital «Jutro» in «Orjuno», na koja lista je poštna odpravnica naročena.

lja, naposled pa kot spokornik prišel v Gornji grad.

Ko je Juraj vse opravil zastran maš, ki jih je plačal v zlatu, ga je Gotfrid spremil na pot do Nove Štife. Ko sta se poslovljala, je Gotfrid spregovoril za slovo:

«Težko, da se še kdaj vidiva. Iaz sem skusil dosti tega sveta, da spoznam: vsi naši grehi se kaznujejo in maščujejo. Vedite, da tudi med nami, božjimi namestniki, ni vse tako kakor bi moralo biti; tudi marsikateri moj vrstnik se v tem ali onem izneveri svojemu svetemu poklicu. Toda glas vesti, da bomo vsi enkrat dajali odgovor pred večno sodbo, se oglasi vsakomur, ki ga Bog ne mara pogubiti. Glas vesti je glas božji; seveda, kdor se njemu ne pokori, je za vekomaj izgubil svojo dušo. Vitez Juraj, blagoslov naj vas spremlja, dokler se enkrat skupno ne snidemo onstran grobov. Bog z vami!»

Prisrčno sta se ločila in Juraj je složnih korakov ter v bogu vdanem premišljevanju nadaljeval pot proti domu, kamor je prišel v večernih urah, sicer zelo utrujen od hoje, toda s spravljenim in mirnim srcem...

Z a k l j u č e k.

Ni še minulo leto in dan po smrti Uršule, ko se je koščena znanka v drugič oglasila na Kompoljskem gradu. Izbrala se je viteza Juraja...

Čez zimo so mu opešale moči in tako mu je bilo zapisano kakor pravi naša krasna narodna pesem: «Pomlad že prišla bo — tebe na svet' ne bo!...» Zadnji dan — bilo je v zgodnji novi pomladi — ko so bili okrog njegove bolniške postelje zbrani vsi njegovi zvesti: Milica, Jošt, Marcela, Rupert, Janko in Nežika, jim je Juraj s še svežim glasom izpregovoril v proroškem duhu:

«Ljubljeni moji, Jez odhajam od vas. Zunaj se znova drami narava, življenje bo vzklilo na novo z lepoto, cvetjem, s solncem in gromom, z radostnimi in težkimi dnevi, s človeškim sovraštvom in vseobsegajočo ljubeznijo. Jaz odhajam, vsega tega sem preizkusil dovolj, vi pa ostanete, dokler ne dopolnite svojega in pridete za mano. Ko bodo že trohrele moje kosti, spomnite se mojih besed: hudi časi bodo še prišli nad naš slovenski rod. Še bodo divjali Turki, preteпали se cesarji in kralji, krvoločni tujski graščaki pa stiskali tla-

čane. Toda minulo bo tudi to in naši potomci bodo enkrat svobodni na svoji domači grudi. Vidva, Jošt in Rupert, bodita poštena s svojimi ljudmi, kletev ali solza siromaka je najstrašnejša obtožba v knjigi večne pravice. Vsakdo je vajin brat po božji podobi. Tako, kakor doslej, ne bo šlo več skozi stoletja. Sedanjí rodovi in stanovske razlike se bodo zabrisale, naše plemstvo si koplje lasten grob, naše ljudstvo bo dalo nove, zdrave, svobodne rodove in naše potomstvo se bo pomešalo med nje. Tako mora priti, kajti življenje drvi naprej, kljubujoče malim človeškim naklepom, pravica pa vedno zmaga! Zbogom zdaj, moji ljubljeni!»

Vsi navzoči so jokali poleg umirajočega Juraja — on pa se je z blagostjo na licu in mirom v duši poslovil od življenja...

Prorokovanje njegovo se je izpolnilo. Z divjimi Turki sta imela opravka Jošt in Rupert. Vrnila pa sta se zdrava iz vojne in gospodarila dalje v srečo svojih obitelji in pravico svojih podložnikov. Odkar sta se Rupert in Marcela naselila na Rožeškem gradu, čigar gospodarja Felicijana je tudi zadela enaka kazen kakor Lenarda, da je podlegel strupeni ranl, dobljeni v boju s potujočimi trgovci, sta Joštova in Rupertova

Nikdar ni prisel v prostore urada, nikdar se mu ni nič službenega dalo, niti o službenih zadevah najmanj govorilo. Dopisnik tu zlobno in namenoma trdi nekaj, kar je popolna neresnica. Proti takemu podtikanju mora poštna odpravnica najodločneje protestirati in bo vložila proti županstvu, odnosno K. L. tožbo. Tudi je o zadevi podrobno poučena poštna direkcija v Ljubljani.

BUČKA. Zadnje dni pri nas nekdo pripoveduje okrog, da nekateri niso bili pri zadnji velikonočni spovedi. Deloma je to pred ljudmi, deloma pa s prižnice govoril sam župni upravitelj. On sploh išče povsod povodov, da se obreguje ob svoje farane. Marsikdo gre zato ob nedeljah vesel v cerkev, domov pa se jezen vrne. Če je našemu župniku res tako hudo med nami, naj vzame slovo. Smo se pač drug drugega naveličali. — Farani.

BUČKA. Pri nas so bile dne 7. julija občinske volitve. Klerikalci so navzlic svoji silni agitaciji doživeli poraz. Pošiljali so okrog razna vabila, ki so se končala z besedo »Zbogom!« Pa jim ni nič pomagalo, ker so od zadnjih volitev padli za 39 glasov. SKS je napredovala za 16 glasov; tretja skrinjica, ne vemo, kako bi jo imenovali, je pa tudi zbrala za štiri mandate glasov, ravno toliko kolikor jih je podpisalo listo, imenovano »Glas naroda«. Demokrati nismo postavili svoje liste, zato pa bomo drugič poskrbeli, da bo malo drugače, na škodo klerikalcev.

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM. V nedeljo 13. t. m. imamo pri nas občinske volitve. Agitacija je huda, toda tokrat moramo klerikalcem povedati in pokazati svoje s tem, da volimo drugo skrinjico. Le pogledjmo, kako se pod duhovniško komando upravlja klerikalna občina! Naš gospod kaplan stojijo vsak sleherni dan pri občinskih vratih in držijo vahto. To je jako potrebno, da držijo občinski zid pokonci, da se ne zruši. Potem pridejo še drugi gospod in gresta pogledat v pisarno, nato pa na sprehod. Ko se vračata v farovž, pa zopet pogledata v občinsko pisarno. Kaj pa naj župan rečejo pri tem? Kar jim je pač zapovedano. Seveda gredo pri tem občinske zadeve rakovo pot. Kakšno je občinsko gospodarstvo, so dokazali že nekateri drugi listi s številkami. Pa povejmo še ob kratkih besedah

tova obitelj postali zvezani v najožjem prijateljstvu. Obojno potomstvo je bilo še močno in je Joštov sin poročil celo Rupertovo hčerko, toda zlagoma so se vsi selili na oni svet ali pa se pomešali v različnih poklicih med narod. Pravega sledu Kompoljske plemiške obitelji danes ni več pri nas, kakor ne mnogih drugih, saj že o samem Kompoljskem gradu ne bo več spomina, ker ga je zob časa naglodal do kraja. Za nami so časi, ki jih je napovedal vitez Juraj, propadlo je viteštvo in gradovi, končana je nasilnost nemškega tujstva, naš slovenski rod pa je končno dosegel osvobodjenje izpod habsburškega jarma, se združil v večno bratstvo s srbskim in hrvatskim plemenom. Prost je danes, prost naš rod, na svoji zemlji svoj gospod. Še je med nami krivih prerokov in črnogledov, zaslepljenosti in nezadovoljstva. A tudi to bo prešlo, življenje gre neizprosno svojo smer naprej, gazi rodove in daje nove, jih gnete in preobražuje. Načela in naša leta izginejo, narod pa ostane.

Za spomin iz viteških časov sem rešil pozabljivosti to domačo povest, ki je ohranjena med okoliškim ljudstvom. Drugega imena nisem imel.

vse: v naši občini se ne dela nič drugega, kakor da se ves zlati čas porabi za agitacijo. Klerikalni občinski očetje so z županom vred pod kontrolo farovža in jim gre samo za »zmago«. Z besedami slepijo volilce, da bi lahko vekomaj v kalnem ribarili, se pravdali in mazali po časopisih, vse na škodo občanov in skupnega ugleda. O koristi za blagor občanov ni govora. Še to, kar drugi pametnega naredijo, oni razderejo, če le morejo, s svojo večno agitacijo. Mi pa smo tega siti in hočemo v občini pametno in resno gospodarstvo. Zatorej, v nedeljo vsi, kar nas je tega mišljenja, oddajmo kroglico v drugo skrinjico!

ŠT. JERNEJ NA DOLENJSKEM. Ob vznoklju naših prelepih Gorjancev se razprostira prenovljena Kartuzija, samostan Pleterje. Ima ogromno posestvo, ki naj bi baje pripadlo občini. No, očetje Kartuzijanci so pravočasno preskrbeli, da se to ne zgodi, in da ne pride občina ter naš občan do tega blagostanja. Naselili so se nemoteno ter se prav dobro počutijo in vozarijo. Kako so zašli v te kraje, ni težko uganiti. Pri nas so srečno naleteli na ugodna tla, kjer jim tudi klima popolnoma ugaja in zadostuje, saj skrbijo naši gg. kaplani za dobro ventilacijo. Zato so pa v duševno oporo farovžem. Dobro bi bilo, da agrarna reforma malo zventilira ta paradiž, kar bi nas iz Vrhpolja in okoliških vasi prav zelo veselilo. To v uvod in orijentacijo. Sledi povestica resničnega izvora, ki prav lepo karakterizira vsem našim ljudem znani pregovor: »Ni vse zlato, kar se sveti.« in da hudobni duh preskoči, če ga kdo kliče, tudi samostansko zidovje. Neko prav čedno in brhko dolenjsko dekle je kratkočasilo sicer dolgočasne gg. samostanske očete s tem, da jim je prinašalo vsakdanjo pošto, a trud je bilo odlikovano s tem, da je lahko prekoračilo samostanski prag, kar je drugače nežnemu spolu zabranjeno. Ugajalo je naše dekle posebno samostanskemu vratarju, ki jo je večkrat prav ljubeznivo pogledal. Konec vseh koncev je bil ta, da je pobožni samostanski vratar frčal iz raja, kakor nekaj Adam in da ga je Eva, recimo raje naše verno dekle vzelo. Da pa ni dobil naše deklice poceni, so poskrbeli fantje in šrangar.

ZUZEMBERK. V nedeljo 29. junija so se vršile pri nas občinske volitve. Vložene so bile štiri liste: tri klerikalne, ki so bile med seboj vezane in pa kompromisna lista demokratov ter samostojnih kmetov. Rezultat volitev: pet naprednih in 20 klerikalnih odbornikov. Klerikalci so seveda ta rezultat razbodbali po svojem časopisju kot veliko zmago avtonomistične misli, češ, naprednjaki so izgubili od zadnjih občinskih volitev dva mandata. Niso pa povedali, da se imajo zahvaliti za rezultat le svoji podli slepariji in volilni agitaciji raz prižnic. Tik pred volitvami so namreč napravili na glavarstvo vlogo, češ, da je en podpis na napredni listi ponarejen, obenem pa so tudi raztrosili med volilce vest, da je napredna lista razveljavljena in da četrt skrinjica sploh ne bo postavljena. V zadnjem trenutku — v soboto zvečer šele — se je posrečilo preprečiti razveljavljenje naše liste, dočim volilcev ni bilo mogoče obvestiti o tem. Zato je bil pa tudi obisk volilcev tako slab, ker se jih večina naših pristašev ni udeležila. Celoten obisk je znašal komaj 60 %, zato si lahko mislimo, da bi bil rezultat precej drugačen, če bi se volitev udeležilo več ljudi, ker je gotovo, da izmed klerikalcev ni nihče izostal. Na žužemberško volišče so pripeljali celo slepce, da je zanje volil šmihelski župnik. V Šmihelu so pridobili klerikalci — ne vemo,

za kakšno ceno — divšega predsednika krajevne organizacije JDS, Naceta Mervarja, da je podpisal klerikalno listo. Pod njegovim vplivom se je vzdržalo volitev več kmetov, ki bi sicer volili napredno. Da bi se naši duhovniki ne obregnili ob volitve tudi v cerkvi, bi bilo pač čudno in bi se zdelo neverjetno vsakomur, ki pozna našo duhovščino. Na prižnici so se trkali ob prsa in zatrjevali, da se nič ne boje zakonov in jih sploh ne priznavajo ter grozili volilcem, ki bi vrgli kroglico v napredno skrinjico, z večnim pogubljenjem in jim v naprej odrekli sv. zakramente. Lepa krščanska ljubezen do bližnjega! V nedeljo zvečer so klerikalci proslavili svojo zmago s 50 streli iz možnarja. Kje so dobili dovoljenje za streljanje, se ne ve. O veselju, ki je baje zavladalo med prebivalstvom, pa ni bilo ne duha ne sluha, če izvezamo proslulega Vehovca in njegove fantaline ter par njihovih priganjačev, ki so, misleč, da jim je sedaj zopet zasijala zlata doba Vehovčeve vlade, zvečer napadli naše mirne ljudi in dva lahko telesno poškodovali. Pa so se bridko zmotili in bo njihovo veselje kaj kratko. Krajevna organizacija JDS je namreč vložila vsled klerikalnih sleparij in protizakonite agitacije duhovništva v cerkvi pritožbo za razveljavljenje občinskih volitev, ki je podprta s takimi dejstvi, da mora držati. Videli se bomo torej zopet kmalu na volišču, tedaj se bomo pa drugače pogledali. Kar se pa tiče volilne agitacije v cerkvi, pa upamo, da bo državna oblast tudi spregovorila svojo besedo in bo čuvala nad ugledom ustave in zakonov.

UNEC PRI RAKEKU. Da naše občane podrobneje seznanimo z dičnimi načrti Janeza Puntarja, vulgo Štaccnarja, je potrebno, da malo pogledamo v dobo pred občinskimi volitvami. Po nasvetu bojaželjnega klerikalca, profesorja Puntarja, brata našega Štaccnarja, naj bi se ustanovila v naši občini gospodarsko društvo in konzum. Štaccnar naj bi si kot poveljnik teh ustanov in kot nadzornik žage na Rakeku pošteno okrepil svoje finance. Nadaljnja posledica teh ustanov pa naj bi bilo uničenje naprednih obrtnikov potom konkurence, še bolj pa potom agitacije za »katoliško stvar«. Obenem bi si pridobil naš častihlepni Štaccnar ugled in čim več vaščanov v gospodarsko odvisnost, kar bi mu naj prineslo poslanski mandat, župansko čast ali pa vsaj podžupanski stolček. Občina bi padla na ta način kot zrelo jabolko v klerikalno malho. Gospod Štaccnar pa se je urezal. Propadel je kot županski kandidat, še večji poraz je doživel kot podžupanski kandidat (dobil je le 17 glasov kljub mreži, ki jo je nastavljal pred voliščem). Njegovi »velikopotezni naklepi« so postali le puhle sanje in v svoji onemoglosti poskuša izlečiti svoje poraze na razne ne baš lepe načine.

UNEC PRI RAKEKU. Ker niso mogli naši klerikalci podvreči naše občine klerikalnemu kuluku z intrigami, so se začeli posluževati pretepov. Klerikalec Matičič France, vulgo Gruden, je napadel preteklo nedeljo pridnega naprednega fanta Ivančiča Antona, vulgo Podboja, in mu zadal enajst bodljajev z nožem v hrbet. Zgodilo se je to v bližini klerikalne gostilne Fatur na Uncu. Težko ranjenega Ivančiča so prepeljali njegovi starši v ljubljansko bolnico. Vsa vas se zgraža nad tem nečednim dejanjem. Jasno je, da ne uide Gruden zasluženi kazni. Klerikalni stranki pa iz srečnega privoščimo take pristaše.

GORNJI LOGATEC. V ponedeljek zvečer smo imeli silen vihar, ki je napravil ogromno,

škodo. Malokatera streha je ostala nepoškodovana. Toča je zbilja skoro vse pridelke. V gozdu je lomilo drevje kot za stavo. Za hudo zimo še tak orkan! Skoro malo preveč dobrot naenkrat. — Okrožnega zleta v Cerknici se je udeležilo naše sokolsko društvo v zelo častnem številu (nad 60). Pri javni telovadbi so nastopili člani, članice, gojenke in deca. Nekaj točk je izvajalo sploh samo naše društvo. Celoletno delo in trud v telovadnici sta dobila od mnogobrojnega občinstva polno zadoščenje in nagrado. Za krasne vpele gre zahvala v prvi vrsti naši marljivi društveni in okrožni načelnici s. Punčuhovi. — Naši vasi pripada dvomljiva čast, da živi v njej «Slovenec» dopisnik, ki iz gole za strankarske zagrizenosti s svojim dopisovanjem služi — Italiji. Žalostna nam majka!

VRHPOLJE PRI MORAVČAH. V nedeljo 6. t. m., baš, ko so se pripravljali naši klerikalci, da čim sijajnejše proslavijo ustanovitev Oria, smo se zbrali demokratje in ustanovili krajevno organizacijo JDS za Moravško dolino. Nismo ljudi «pumpali» iz vseh krajev skupaj in nismo postavljali mlajev, da bi z njimi kazali svoj napuh, kakor so to pokazali klerikalci, ki imajo za orlovске prireditelje vse polno zastav, za državni praznik pa prav nobene. — Ustanovni občni zbor je otvoril naš vrli pristaš g. Franjo Kokalj in dal besedo g. dr. Ivo Potokarju. Govornik je v nad poldrugo uro trajajočem lepem govoru pojasnil program demokratske stranke, ki se bori za enakopravnost vseh plemen v naši državi ter za edinstveno državo pod krono Karadjordjevičev. Navzoči so z veliko pazljivostjo sledili govorniku in trdno sklenili, podvojiti vse svoje moči v prid stranki, ki se edina v Jugoslaviji bori za dobrobit vseh slojev. Pozivljam vas, bralci «Domovine» in «Jutra» v Moravški dolini, da vsi pristopite kot člani k naši krajevni organizaciji, da se strnemo v eni fronti ter da gremo z zdravimi načeli demokratske stranke v boj proti kletemu sovražniku — klerikalizmu. Pristopajte in vplivajte tudi na vaše sosede, na omahljivce, da se čimprej organiziramo. Ne strašite se pretenj in neresničnih podlih stvari, ki vam jih bodo mogoče gostobesedni farovski gospod in drugi klerikalni priganjači nablebetali bodisi v cerkvi ali v vaši hiši. Poženite človeka, ki dela razdor med vašo družino v vaši hiši, preko praga. Saj vam je gotovo znano, da klerikalna stranka ni napravila nič koristnega za ljudstvo, kajti ona hoče po svojih agitatorjih napraviti iz zaslepljenih ljudi svoje tlačane, ki jim bodo delali tlako in kuluk. In danes, ko še nismo vsi organizirani v organizaciji, je lahko plačanim agitatorjem delati med ljudstvom; prišel pa bo čas, ko bomo imeli močno organizacijo, takrat bosta pa vsa zloraba prižnice in spovednice ter klerikalna agitacija bob ob steno. Pozivljam vas ponovno, bralci «Domovine» v Moravški dolini, da čimprej pristopite kot člani h krajevni organizaciji JDS za Moravško dolino. — Vaščan.

BLOKE. Ker vidi naš gospod župnik sam, da ima za pametno pridigo premalo talenta, se spušča raje v stvari, ki spadajo na navaden klerikalen političen shod, ne pa v cerkev. Zadnjič se je obregnil ob vojaštvo in vzdihoval na prižnici, ker služijo naši fantje v Macedoniji. Gospod župnik, le manj demagogije! Kaj ne bi vi raje povedali, da so glasovali junaški tigri za ravnoisti vojaški zakon zato, da so dosegli pri tej kupčiji ugodnosti za duhovniški naraščaj. Menda se je neki njihov gospod celo izrazil, da je treba skrbeti le za pastirje, ti bodo že potem koštrune skupaj držali. Tako jo je skupil zopet volilec na račun duhovščine. Vsak semenišnik, ki pride k vojakom, more po tem zakonu postati takoj častnik. Za to vam je šlo in to ste tudi dosegli na račun vseh. Kako da niste takrat imeli domačih fantov v mislih? Sicer pa imejte vsaj toliko poguma, da poveste to, kar mislite, naravnost in ni treba nikakih namigavanj o državni vzgoji, terorju itd. Sicer pa je škoda vsakega časa, ki ga porabite za pripravljanje na pridigo, ker je taka, da ne more niti koristiti, niti škodovati. Raje skrbite, da ne bodo ljudje radi vaših kapric na žegnanje brez opravi. Dobro bi bilo tudi, da si zapomnite, da nimate nikomur pravice jemati klobuka, če stoji med službo božjo pred cerkvijo, ker ima dotičnik po vseh zakonih in menda še celo po cerkvenem pravu na njem lastninsko pravico. Še enkrat: drugič govorite jasno, tako da vas zakon lahko vsak čas prime za frak.

LAŠKO. Dne 2. t. m. je bila prva seja novega občinskega odbora, pri kateri so se vršile volitve župana in občinskih svetovalcev. Sejo, katere so se udeležili vsi odborniki, je vodil kot najstarejši odbornik g. inž. Widra. Županom je bil izvoljen doseďanj župan g. dr. Roš z 11 glasovi, dočim je bilo 6 glasovnic praznih; občinskim svetovalcem pa so bili izvoljeni demokratje gg.: Elsbacher, Drobnič, Zmitek in Ignac Pirnat. Splošno je zadoščenje, ki vlada nad izidom teh volitev in nad rezkim končanjem klerikalnih in nemškutarskih intrig. Od občinskih volitev so si ti protivniki prizadevali, da bi razdvojili naše odbornike. Še zadnji dan so prišli nad g. Drobniča iz nemškutarskih vrst Majcen in Zupanc, iz klerikalnih pa Gnidica ter mu ponujali župansko čast, katero so mu — na kak način, nam ni znano — hoteli pridobiti s svojimi šestimi odborniki. Celih 11 dni je havziral Z. okrog naših mož z županskim mestom, računajoč, da so tudi po njegovem odhodu še taki vetrnjaki med nami, kakor je on. Ves trud je bil zaman — g. Drobnič jim je pokazal vrata, kakor se to spodobi. Po izvolitvi je župan v kratkih besedah izrekel zahvalo za izkazano zaupanje, obljubil nadaljevanje dela na potu poštenosti ter pozval svoje tovariše, da mu v tem sledijo in pomagajo. To da bo najlepši odgovor na sramotni volilni oklic, ki so ga protivniki izdali in razširjali ter na najostudnejši način žalili ne samo njega, temveč ves prejšnji občinski odbor. Pokazati hoče, da so baš demokratje oni, ki so poklicani v to, da vodijo vzorno občinsko gospodarstvo in da so privandraci oni, ki ne skrbijo za ohranitev trške občine v narodnem in gospodarskem oziru. Avtorja omenjenega pamfleta sta pri županovih besedah iz sramu povesila glave in rdečica ju je oblivala. V njunih srcih se pa ni ganilo in vest ju ni spominjala, da njuno početje ni bilo samo nedostojno, temveč vprav lopovsko. Kar je komu prirojeno, tega se ne otrese. Zadnje dni so nekateri klerikalci in nemškutarji pričeli bojkotirati naše volilce. Pripravljen imamo za to protiudarec, ki bo zadel. Že danes najresnejše pozivamo naše volilce, da se dosledno držijo gesla: Svoji k svojim! Kdor ni z nami, je proti nam! Tu ne drži noben izgovor.

LAŠKO. «Slovenec» se ljuti nad klerikalnim porazom v Laškem in pravi, da smo demokratje nazadovali, češ, do zdaj ste imeli 12 odbornikov, zdaj jih imate pa 10 (v resnici seveda 11). Sam o sebi ne pove, da so klerikalci imeli prej štiri, zdaj pa samo tri. Tudi ne pove, da so klerikalci dobili pri prejšnjih občinskih volitvah 36 glasov, zdaj pa 39, demokrati pa prej 111, zdaj pa 131, da se zdaj

sedem demokratskih volilcev vsled bolezni ali odsotnosti volitev ni udeležilo, da je šlo gotovo 20 naših volilcev radi omahljivosti in osebnosti volit z gospodarsko listo itd. Laž je, kar trdi «Slovenec», da smo nekega volilca dvignili iz postelje in pripeljali na volišče, med potjo pa ga pregovorili, da je volil z nami. Dotični volilec, g. Jug, vrli narodnjak, kremita duša, star Sokol, je šel prostovoljno in z navdušenjem volit našo listo, o čemur se «Slovenec» lahko vsak trenutek prepriča, če povpraša g. Jugo. Laž je, grda, klerikalna, če nam očita «Slovenec», da smo podkupovali volilce in jih terorizirali. Res pa je, da ljudstvo spoznava klerikalne sleparije in demagoštvo, ki ga je vse sito. Kar se tiče marijagraških volilcev, bo dognala resnico preiskava. Nekaj pa stoji že danes: da srezko poglavarstvo ni postopalo pravilno, ko je našo listo razveljavilo, preden je bila uvedena in končana preiskava, in da je to zadosten razlog za razveljavljenje volitev. Da, da! Tudi v tej občini se počenja daniti in krušiti klerikalno gospodarstvo. To vas, gg. klerikalci, boli, pa se boste morali privaditi tudi temu. Naše ljudstvo ni več tako bedasto in slepo, da bi verjelo vsaki vaši budalosti in nasedlo vašim sleparijam, ki jih uganjate na račun naroda in države.

ST. JANŽ PRI VELENJU. (Iz torbe savinjskega popotnika.) Po daljšem času sem se zopet namenil na izlet proti St. Janžu pri Velenju. Bila je nedelja in naletel sem ravno na žegnanje, kajti Šentjanžani so obhajali god farnega patrona in blagoslovitev novega zvona, težkega devet stolov. Bučanje topičev me je oddaleč vabilo na slavnost, pa še bolj me je zanimalo, da spet izvem od tamošnjih znancev kakšne novice. Pri blagoslovitvi zvona so šentjanški pevci res imenitno zapeli: «Le doni zvon iz temnih lin, le vzbujaj mi na dom spomin!...» Cela slavnost se je prav dobro obnesla. Po končanih obredih smo se podali vsak svojo pot, jaz pa sem kretnil malo v dolino in sem med potom nabasal precej novic, pa jih par sporočim ljubi «Domovini». Predvsem so mi pravili, da namerava g. župnik poslati stari zvon v livarno, češ, da je počen. Farani so pa čisto drugega mnenja in priporočajo župniku, da gre sam v livarno, kjer ga naj preljuje, da bo morda potem znal bolje ločiti dobro od slabega. Pred kratkim je namreč prišel do neke hiše in odločno zahteval, da morajo spraviti iz hiše gnoj, ki se v njej nahaja, in da ga morajo zapeljati na njegovo njivo. Dotični ljudje so ga debelo gledali, kakšen gnoj misli. Po dolgem času je župnik le spravil iz sebe besedo, da je tisti gnoj «Domovina», ki se v dotični hiši čita in se še bo čitala! Župnik pa naj pometa pred svojim pragom. Za občinskega očeta bo baje še za naprej ostal g. Bošnjak. Samo ženske so proti njemu, češ, da pri razglašanju uradnih stvari kar sam sebi govori in da ga bodo odstavile. No, menda ne bo tako hudo. Kakor je bilo zadnjič v «Domovini», da se je začelo staviti novo trgovsko podjetje za klerikalni parfum, moramo zdaj z veseljem javiti, da je že dogotovljeno. Sploh je tu družabna podjetnost v polnem cvetju. Govori se celo, da nekdaj namerava postaviti Gasilni dom za požarno brambo na Štoberjevem posestvu, to pa zato, da bo pri vodi, in drugič, ker daleč naokrog ni hiš, da bi se bilo bati nevarnosti. Izvedel sem še marsikaj, pa si nekaj prihranimo za prihodnjič. Le to še povem, da sem iz St. Janža odšel prav dobre volje, želeč, da bi tak bil tudi prihodnjič, kadar se zopet tu oglasim. Pa zdravi! — Popotnik Smeš.

SV. TROJICA V HALOZAH. Nedavno tega sem šel k nekemu vinotoču ob cesti Ptuj-Rogatec. Tam najdem slučajno staro prijateljico, ki jo je ta dan zadela naloga, da je nezakonskemu otročku šla za krstno botro. Po pozdravu jo vprašam: »No, kako je bilo v župnišču?« Naš župnik namreč vselej, kadar katerakoli botra prinese nezakonskega otroka h krstu, kriči nad njo in jo ozmerja, dasi je po sebi razumljivo, da botra ni nič kriva in da tudi otrok ni zakrivil ničesar zlega. Povedala mi je tudi, da ni dosti manjkalo, pa bi jo bil župnik spodil. Ni naš namen, da bi zagovarjali nezakonske porode, toda postopanje v našem župnišču ob takih primerih je še bolj nedostojno. Če otroka ne pošljejo h krstu, župnik kriči, da smo brezverci. Ako pa botra izpolni krščansko dolžnost za nedolžnega otročka, jo pa nahruli. Seveda, če se pa kakemu duhovniku primeri kak tak greh, tedaj pa vse zakrijejo. Mi odločno priporočamo našemu župniku, da tudi napram nedolžnim otročkom pokaže več obzirnosti, sicer ga bomo ohranili v presneto slabem spominu, kadar odrine iz našega kraja. Pika.

MALA NEDELJA. Z velikimi žrtvami dograjeni dom Narodno-kulturnega društva se slavnostno odpravi v nedeljo 20. t. m. ob 3. uri popoldne. Sodelujejo: godba na pihala, tamburaški zbor ter moški in mešani pevski zbor. Vprizori se tudi zanimiva narodna igra »Volkašino« s petjem in godbo. Po sporedu ljudska veselica z raznimi zabavnimi točkami in plesom. Zvečer umetniški ogenj. Vabimo vse prijatelje, ki so nas v težavnem delu podpirali, da se tudi te slavnosti v obilnem številu udeležijo in se prepričajo o uspehih požrtvovalnega narodno-kulturnega delovanja. Prireditev se bo vršila ob vsakem vremenu. Kličemo še enkrat: 20. julija vsi na otvoritveno slavnost k Mali Nedelji. — Odbor.

Kmetijski pouk

PREMALO BRIGE ZA TRAVNIKE.

Za naše živinorejske kraje so travniki posebnega pomena. Človek bi mislil, da to tudi upoštevamo in da storimo na našem malem posestvu, ki mu že itak primanjkuje travnikov, vse, kar je treba v tem primeru. Toda moti se, kdor bi tako mislil. Ravno travniki so pri nas tiste kulture, za katere se primeroma najmanj stori. Za travnike se že vobče premalo brigamo. Najbolj jih poznamo takrat, kadar jih je treba kositi. Pri travnikih pričakujemo vse preveč od spomladne moče in od »letine«. Sami pa dosti premalo storimo, da bi nam travniki kaj boljše rodili. In vendar so travniki zelo hvalni za vse, kar jim dobrega storimo.

Danes so naši travniki po večini v slabem stanju. Oslabljeni so, ker so vse preveč zane-marjeni, ker se mudimo na njih le ob času košnje. Izdelani so. Ruša je redka in nizka in polna plevela. Lakota in pomanjkanje sijeta iz njih. Naravno je, da tudi krma, ki raste po takih izstražanih travnikih, ni dosti prida in da je za živino premalo tečna in premalo izdatna.

Po Gorenjskem vidimo travnike sredi med njivami, pa doim žito dobro raste, ne pride trava od tal. Žito zraste visoko, trava pa se ne gane nikamor. In to na isti zemlji in v isti legi. In taka podoba se kaže tudi marsikje drugod. Na takih mestih se prav jasno vidi, kako potrebna je travniška ruša gnoja in sploh boljšega obdelovanja. Naši gospodarji bi morali te svoje travniške razmere bližje opazovati in ocenjevati in potem pa tudi ukreniti, kar bi bilo treba, da se travniška ruša popravi. Po eni strani je treba

košnje povečati, po drugi strani pa tudi izboljšati, da bo krma bolj tečna. Saj ni vseeno, kako krmo vozimo s travnika domov. Krma, ki jo samo dež gnoji, bo zmeraj bolj prazna in bolj pusta, kakor pa krma, kateri se je gnojilo. Najbolj tečno krmo nam dajejo gnojeni travniki. Ta uspehi gnojenja se ne kaže samo na krmi in pri živini, ampak tudi v poljedelstvu, kajti po taki krmi dobimo tudi vse bolj tečen gnoj za naše njive.

Razen da travnike gnojimo, jih moramo tudi čistiti. Vse, kar nima na travniku nobene vrednosti in je le na poti dobrim travam in deteljam, naj se odstrani. Zlasti moramo preganjati ničvreden plevel, ki ga je podobno zatirati kakor na njivah. Marsikateri plevel izgine tudi z gnojenjem samim. Travnik bodi čist in rodovit, potem bodo tudi vse košnje več vredne. Sedaj pred košnjo imamo priliko, da pregledujemo rušo in sklepamo o potrebnem izboljšanju. Kolikor bolj se bomo začeli zanimati za izboljšanje travniške ruše, toliko več bomo dosegli. Dobro obdelani travniki so tudi proti suši in drugim škodljivcem vse bolj trdni in uporni, kakor nas uče dosedanje izkušnje.

NESNAŽNO MLEKO.

Pri mleku opazujemo večkrat, da je smetno in premalo snažno. Če tako mleko kaj časa stoji, pa se zbere na dnu posode vsa nesnaga v podobi črnih pik in črnih drobtin. Tako mleko ni okusno niti zdravo. Prihaja pa od nesnažnega ravnanja, od nesnažne molže itd.

Ni zadosti, da gledamo pri mleku, da ni na en ali drug način potvrjeno, ampak treba tudi, da je čisto in tudi v tem pogledu zdravo. Če čisto mleko stoji, nima nobene usedline. Umažana usedlina pri mleku je zmeraj znak neznažnega ravnanja. Ako naj je mleko zdravo in okusno, mora biti tudi čisto in snažno. To pa dosežemo edinele s snažnim ravnanjem od molže do uporabe.

Najbolj in najprej se mleko onesnaži pri molži. Če nismo sami dosti snažni pri tem delu, tudi mleko ne more biti čisto. Zaradi tega moramo pred molžo vimena zmeraj do čistega umiti in potem do suhega obrisati. Za vsako molžo je treba takega umivanja in brisanja. Toliko časa si moramo vzeti za molžo, da opravimo to delo in naj se tudi mudi za kako drugo delo. Površnega dela pri molži ne smemo poznati. Ruta, s katero brišemo vimena, naj se po vsaki molži opere in posuši. Nič ni bolj gnusnega, kakor če molzemo mokra vimena, ker se v tem primeru vsa nesnaga cedi v mleko. Umivanje vimena pa je pri nas potrebno, ker imamo premalo dobre stelje, da bi ostalo vime čez noč snažno in čisto in da bi ga treba pred molžo samo obrisati s suho in snažno ruto kakor delajo to n. pr. v krajih, kjer je dosti slame doma.

Ko smo mleko pomolzli, naj se dobro prece-di. Zaradi tega je potrebno, da imamo tudi dobra cedila. Tudi pri tem delu je treba snage. Cedila morajo biti dosti gosta, sicer pa skrbno očejena in po vsakem precejanju izprana. Luknjice v cedilu ne smejo biti zadelane ali zamašene z nesnago. Če rabimo cedilne rute, jih je po vsaki rabi skrbno oprati in posušiti. Pri novejših cedilnikih se rabi tudi vata v tankih plasteh za precejanje in se mora taka vata vsaki pot premeniti, da je vse precejanje snažno.

Med molžo je treba, da je mir v hlevu in da je v hlevu tudi čist zrak. Zaradi tega ne smemo med molžo ne kidati gnoja niti pokladati krme. To delo je opraviti po molži.

Največ pa grešimo z nesnažno molžo posebno v nesnažnih hlevih in v poletnem času.

Zato pozivljamo vse ženske in moške, ki imajo opraviti z molžo, da se držijo čistoče in da ne prinašajo na trg in v mlekarne mleka, ki je nesnažno in zaradi tega nezdravo in neokusno!

Gospodarstvo

TRŽNI PREGLED.

ZITO. Cene dokaj nestalne. V Vojvodini se plača stara pšenica po 320 Din, a se dobi tudi po okrog 300 Din. Nova pšenica se kupuje po 285 do 295 Din. Turščica se trguje po 232 do 235 Din, ječmen po 275 do 285 Din, oves po 280 do 285 Din, moka «00» po 475 Din, otrobi po 195 Din. Kupčija ni nikjer baš živahna. Tudi izvoz ni poseben, ker naše cene inozemstvu ne ugajajo vedno. Kakovost naše nove pšenice inozemskim interesom ugaja.

ZIVINA. Cene so precej čvrste. Po zboljšanju dinarja pa se pričakuje zopetno oslabljenje. V Zagrebu na sejmu so se trgovali kilogram žive teže prvovrstni volji po okrog 15 Din, drugovrstni po 10 Din 50 par do 14 Din, tretjevrstni po 8 Din 50 par do 9 Din, mlada živina po 14 do 17 Din, krave drugovrstne po 9 Din 50 par do 10 Din, tretjevrstne po 8 Din do 8 Din 50 par, teleta prvovrstna po 15 do 17 Din, drugovrstna po 14 do 15 Din. Pri nas v Sloveniji so cene živini v splošnem nižje nego na Hrvaškem. Svinje so se prodajale na zadnjem mariborskem sejmu takole: prasci, 5 do 6 tednov stari po 200 do 225 Din, 7 do 9 tednov stari po 275 do 300 Din, 3 do 4 mesece stari po 400 do 625 Din, 5 do 7 mesecev stari po 750 do 900 Din, 8 do 10 mesecev stari po 1000 do 1250 Din komad. Kilogram žive teže je vejal 15 do 16 Din 25 par, mrtve pa 17 Din 50 par do 21 Din 25 par.

KRMA. V Mariboru se je prodajalo seno po 37 Din 50 par do 45 Din, slama pa po 30 do 40 Din. V Zagrebu so cene krmi precej višje.

= Vrednost denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 9. t. m. v devizah: 100 avstrijskih kron za okrog 12 par, 100 madžarskih kron za okrog 10 par, 100 italijanskih lir za 362 Din 25 par do 365 Din 25 par, 1 dolar za 84 Din 65 par do 85 Din 65 par, 100 francoskih frankov za 435 do 440 Din, 100 češkoslovaških kron za 249 Din 25 par do 252 Din 25 par, 100 švicarskih frankov za 1520 do 1530 Din. — Vrednost dinarja na zunanjih denarnih trgih se zopet drži krepkeje.

= Za posetnike velikega sejma v Pragi, vršече se od 21. do 28. septembra t. l., je dovoljen 50odstotni popust voznine na jugoslovanskih železnicah. Popust velja za vse osebe in brze vlake razen simplonskega orientekspresa. Isti popust velja za razstavno blago. Popust velja v času od 11. septembra do 8. oktobra za tja in nazaj na podlagi legitimacije, ki jih izdaja uprava velesejma v Pragi.

Sokolstvo

IZLET DOMŽALSKEGA SOKOLSKEGA OKROŽJA bo v nedeljo 13. t. m. v Domžalah. Telovadci onostran Save ob 7. uri 55 min. s »kamničanom« iz Ljubljane. Ob 15. uri sprejem gostov, obhod in javna telovadba. Veselica na Kuharjevem vrtu pri Slokarju. Izletniki ob 14. uri 10 min. iz Ljubljane, ob 21. uri 20 min. iz Domžal s »kamničanom«.

ZABAVNIK

Fosforne bombe

Kakšna bo bodoča vojna.

Naša slika nam predstavlja ladjo, na katero vrže aeroplan tako zvano fosforno bombo, ki ladjo v hipu zapali. Aeroplan najprej s posebno pripravo provzroči umeten oblak, za katerega se skrije, da bi ga na ladji ne opazili, nato pa lahko neopažen precej nizko vrže vžigalno fosforno bombo na ladjo. — Bodoče vojne bodo torej še grozovitejše, nego je bila zadnja svetovna vojna. Takšne priprave imajo pa tudi to svojo dobro stran, da do vojne ne bo tako lahko prišlo, kajti čim strašnejša orožja bodo iznašli, tem manj možna bo vojna. Naša slika predstavlja poskus, ki ga je napravila mornarica Zedinjenih držav.

Klerikalne solze

«Oj, volitve, oj, volitve!»
klerikalci se solzijo.
«Niso hasnile molitve,
zdaj imamo polomijo.

Mnogo smo jih izgubili,
ki smo jih med svoje šteli;
grožnjam niso se klonili —
naprednjaki so jih vzeli.

Višja moč in milost božja
kar čez noč je izostala.
Sila našega orožja
ni nam več uspeha dala.

Nekdaj smo visoke stali,
kam smo segali v višine!
Strašno smo nazadovali:
uaše zdaj so razvaline...

Grenka je življenja kupa,
vsa napolnjena s pelinom.
Narod več nam ne zaupa,
mi stojimo pred poginom.

Kmalu bodo vsi župani
člani demokratske stranke,
mi pa bomo poteplani
in potisnjeni za planke...

Solnčna kopel

Zadnjič smo pisali o tem, da rjava barva, ki jo človek dobi od pripekanja na solncu, še ne pomeni zdravja. Nedvomno pa je, da solne kopeli vplivajo zdravilno, če postane pri tem človek rjav kot Kitajec ali ne. Predvsem so solnčni žarki in zrak največjega pomena za otroke, ki se razvijajo. To je za deco bolj koristno kakor sto drugih sreds'ev.

Solnčni žarki pa se ne smejo napačno uporabljati. Zlasti, ko pričneš solnčne kopeli, smeš biti spočetka le malo časa na solncu,

mogoče samo nekaj minut. Tudi je dobro, da nisi vedno na solncu, temveč da greš vmes v senco. Čim večkrat jemlješ solnčne kopeli, tem dalje si lahko na solncu. Slabo je, če dobiš hud solnčni pik ali pa ti pos'ane zaradi močnega solnčenja nekako neprijetno. To že pomeni prestopok dovoljene meje.

Jako zdravilna je vsekako združitev plavalne, zračne in solnčne kopeli. Čuvaj pa se pri tem utrujenosti. Ne koplji se — pa če še toliko zdržiš — po cele ure. Če pa še hočeš ostati dalje časa ob vodi, bodi dosti v senci.

Kakor vsaka zdravila, tako ima tudi zdravilno solnčenje svojo mero. Ne preveč, ker potem lahko občutno škoduje. Krepilno in zdravilno je, kolikor preneseš. Pomni pa, da ne prenesejo vsi ljudje enako. Če torej tvoj tovariš prenese mnogo, ne smeš misliti, da mora to veljati že tudi zate.

Glavno je pri solnčenju tudi, da ne daš obsevali od solnčnih žarkov le ene strani telesa, temveč se moraš tako gibati, odnosno se pri ležanju tako obračati, da bodo enakomerno osvetljeni vsi deli telesa.

Roparji oplenili vlak

Poštni vlak, ki vozi iz Čikage zvečer, je nedavno na preriji postal žrtev roparske tolpe. Ko je dirjal že nad eno uro po samoti v gluho noč, je nekdo potegnil za zavoro in vlak se je takoj ustavil. Strojevodja in kurjač sta takoj izstopila, da vidita, kaj se je zgodilo. Takrat pa so na oba planili banditi, bilo jih je kakih 25, ki so prežali v bližini. Začeli so metati bombe, ki povzročajo solze, in prisilili vlakovno osobje s samokresi v rokah, da se je vdalo.

Naglo so se nato spravili na oba poštna vagona in odnesli 42 vreč pošte v vrednosti nad 1 milijon dolarjev ali po naši vrednosti okrog 85 milijonov dinarjev!

Razkrito bogastvo

Resnična dogodbica.

(Konec.)

Legli so v travo za kozolec, zakaj počakati je bilo treba, da pojenja vriskanje, moteče nočno tišino. Petičarjev kozolec stoji ob poti, ki veže Zadrtiljo s sosednjo vasjo. Ta pot je v poletnih večerih precej obljudena — delo pa, katerega so nameravali izvršiti, je zahtevalo odsotnost nepoklicanih oseb.

Ura je v vaškem zvoniku udarila polnoči. Vriski in fantovsko petje je postajalo redkejše ter je polagoma utihnilo. Skrivnostna tišina je objela okolico.

«Začnimo!» je dejal Pečarjev Francelj in že so se dvignili tudi njegovi tovariši, ki so planili h kozolcu ter pričeli porivati snopje od stebra proti stebri. Delali so oprezno ter z največjo naglico obenem; delo jim pa tudi ni kljubovalo, zakaj snopje je bilo silno rahlo zloženo. Le malo potisniti je bilo treba vsako vrsto in snopi so se privili drug k drugemu. To pa je dalo navihancem precej opravila in skrbi, da jih kdo ne iznenadi.

Tema pod Petičarjevim kozolcem je začela izginjati. Snopje je zavzemalo komaj še polovico vsakega razdelka, dasi so se fantje ozirali tudi na škodo, ki bi lahko nastala, ter ga niso zrinili pretesno skupaj. Tako je bilo žito v Petičarjevem kozolcu enkrat pošteno zloženo — dokaz, kako se iz malega lahko napravi veliko ter iz velikega majhna stvar.

«Zdaj ima Petičar dovolj prostora,» se je Francelj oddahnil po končanem delu. «Lahko bo sušil perilo, pa ne le on, ampak vsa vas...»

«Toliko prostora nima v tem času pač nihče na svetu,» se je šalil Fertjakov Jaka.

«Petiear ima pa v kozolcu zares veliko prostora,» se je Pečarjev Matija norčeval.

«Ampak jutri, fantje, jutri!» jih je Francelj cukal za rokave. «Jutri bo smeja, zabave in dovtipov za nekaj let.»

«Glejmo, da se ne izdamo. Še zaprti bomo radi tega,» je skrbelo Grilovega Naceta.

«Molčimo kot se spodobi fantom,» jim je Francelj zabičil ob zastanku. «Mislim, da ga ni med nami, ki bi pljunil v lastno skledo.»

Fantje so se ločili drug od drugega; vsak je poiskal svoje ležišče ter je zaspal v prijetni zavesti, da je pomagal razkriti Petičarjevo bogastvo ter je na njegovo ostudno baharijo vrgel nekaj sramote.

Tisto jutro je vstal Petičar zgodaj kakor po, navadi. Odprl je okno ter je pogledal proti kozolcu, ki mu je napol izpraznjen stopil pred oči. Samemu sebi ni mogel verjeti, meneč, da ga varata poslopje in oko. — Tresoč se po vsem telesu je hitel na lice mesta, kjer se mu je nudil strašen prizor. V vsakem razdelku je manjkalo skoraj polovico snopja, kar je v desetih razdelkih znašalo deset polovic — najmanj pet razdelkov ali šest vozov pšenice, ki je izginila v eni sami usodni noči.

Zarjul je kakor blazen ter je padel v nezavest.

Pavla, ki je spal v senu nad hlevom, je prebudil očetov glas. Planil je z ležišča ter je v spodnji obleki hitel na mesto nesreče, kjer je našel nezvestnega očeta, obenem pa je zagledal napol izpraznjen kozolec — tatvino, kakršne v Zadrtilji še ne pomnijo stari ljudje.

Oplenitev se je zgodila v kratkih minutah. V hipu so že banditi poskakali v avtomobile, ki so jih imeli seboj, in izginili po preriji. Predrzna in dobro organizirana ople-

nitev daje seveda ameriški policiji obilo posla, toda doslej banditske tolpe, ki se gotovo daleč kje masti z obilnim plenom, še ni zasledila.

Največji opici: gorila in orangutan

V Afriki žive največje opice, to so gorile in orangutani, ki so jih pa evropski lovci že močno iztrebili; posebno goril je že zelo malo. Prve gorile so bile prinesene v Evropo l. 1877.

Naša slika (večja) predstavlja lovec zamorce z dvema ubitima opicama, a sliki ob strani predstavljata: gornja gorilo, spodnja orangutana.

Dober nos tajnega policista

Tajni policist Jož, ki je v svoji službi izsledil in polovil lepo število zločincev, je končno umrl in prišel pred nebeska vrata. Sveti Peter pa ga nikakor ni bil vesel, temveč je mrmral: «Uh, kaj pa naj počnemo v nebesih s tajnim policistom! Vse nam bo prevohal!»

«Nič se ne bojte,» pravi detektiv. «Čisto miren bom v nebesih. Kvečjemu vam napravim kako šalo!»

«No, dobro,» pravi sveti Peter, «toda prej ti ne priznam pravice za bivanje v nebesih, dokler ne preizkusim tvojega nosu. Vidiš, ti boš taval po naših svetih krajih med vsem izvoljenci in izvoljenkami, ki tu prebivajo od početka sveta. Pojdi in poišči mi

med vsemi Adama in Evo! Ako ju iztakneš, si izklužio prestal in sam Bog Oče te bo vesel.»

Naloga je bila težka in sveti Peter je že mislil, da se je otresel novega kandidata. Toda ni popisati njegovega začudenja, ko mu detektiv že po par urah privede prvi človeški par, Adama in Evo.

«Kako ste ju, hudirja, mogli iztakniti?» zamrmra sveti vratar.

«Nič lažjega,» pravi detektiv smehljaje. «To sta edina dva človeka, ki nimata popkala!»

Eksplוזija na vojni ladji

Ob ameriškem obrežju sta nedavno vezbali ameriški vojni ladji Mississippi in California. Mornarji na ladji Mississippi so se vezbali v streljanju s topovi tako, da so oddajali strele na premikajočo se tarčo, ki jo je vlekla za seboj ladja California.

Pri basanju topov, ki se, kakor znano, nahajajo v oklopih stolpih ladje, pa se je v naglici zgodila nepredvidnost, da mornarji enega topa niso dobro zaprli, dočim je eksplozivni material ležal na tleh. Ko se je sprožil električni vžigalni signal, je iskra padla v municijo in tudi nezaprta top je vrgel strel nazaj v stolp. Strašna eksplozija je raztrgala jeklene stene stolpa in pretresla ogromno ladjo.

Izmed mornarjev, ki so se nahajali zunaj na krovu, se prvi hip nihče ni zavedel, kaj se je zgodilo. Toda kmalu so se začele kazati strahotne posledice. V stolpiču, ki ga je razneslo, se je nahajalo 80 mornarjev. Prvi poizkusi, da bi še rešili kakega ponesrečenca, so bili brezuspešni radi dima in plamenov, ki so ogrožali vso ladjo. Ko so jih pogasili in se z divjo brzino že bližali pristanišču, so izvlekli 44 ožganih trupel, ostale pa težko poškodovane. Katastrofa je vzbudila obilo sočutja.

Potapljanje.

Janko: «Poznal sem potapljalca, ki je nad pol ure zdržal pod vodo.»

Karel: «Kaj bo to! Moj tovariš se je nekoč tako izvrstno potopil, da sploh ni prišel več na površje.»

«Tatovi!» je zakričal, kar je mogel glasno, puleč si dolge lase.

«Tatovi! Ježeš iz Nazareta!» je prisopla Petičarica. «In Štefan bo umrl! Sosedje, pomagajte!»

«Vse so nam pobrali,» je pihal Albin poleg matere, ki je nekaj časa jokala zaradi tatvine, nato pa se je pričela zvijati nad nezvestnim možem.

Prihitela je Florinka z loncem vode ter jo je izlila Petičarju v obraz. To je pomagalo. Štefan je pričel otepavati z rokama okrog sebe in končno se je postavil na noge.

«Okraden sem, kot še ni bil okraden nihče na svetu,» je bila njegova prva beseda, ko mu je voda pregnala omotico. «Ob dvajset tisoč sem — ob vse imetje — ob vse premoženje...»

«Orožnikom grem naznanit,» se je spomnil Pavle, videč, da ni od nikoder pomoči. Brž se je oblekel in ko je hotel oditi, ga je ustavil oče, ki mu je povedal, da pojde z njim na lov za tatovi, orožnike pa bo obvestil Albin, ker je mlajši in hitrejših nog.

Raziskavanje se je pričelo ob kozolcu in odtod na vse mogoče strani, po vseh potih

in stezah, vodečih proti bližnjim in daljnim vasem. Pomagali so jima tudi sosedje, ki so prihiteli na pozorišče; celo Pečarjev Francelj se jim je pridružil ter je z vso resnobo stikal za tatovi.

Klub marljivemu iskanju pa niso našli nobenega sumljivega znaka, nobene pomembne sledi. Pavle je obrnil pozornost na vsako pohojeno slamo, vsak klas, ki je padel komu z voza, je pobral, iščoč podobnosti med njim in domačim klasjem. Skoro je bil obupal nad povoljnim uspehom, ko ga je Fertjakova Cila opozorila, da naj se priporoči svetemu Antonu, posebnemu priprošnjiku v izgubljenih zadevah.

«Kupil mu bom svečo, dolgo in debelo, da nikjer na svetu ne bo take sveče,» je Petičar svečano obljubil in pogledal proti nebu. Tudi Pavle se mu je natiheem priporočil in nekaj mu je reklo, da bo gotovo uslišan.

In res je že v istem hipu zagledal ne daleč od sebe pšenični snop, katerega je brezdvomno izgubil brezvestni tat.

«To je naša pšenica!» je vzkliknil okradeni očanec. «No, sveti Anton, zdaj ti ne

kupim obljubljene sveče, zakaj snop je ležal že prej na tem mestu, preden sem ti jo obljubil.»

«Oh, kakšna nehvaležnost!» je vzdihnila pobožna Cila, prepričana, da se imajo le svetniku zahvaliti za to nepričakovano odkritje.

Sklonili so se nad snopom, pregledovaje bilko za bilko, in vsaka jim je dozdevno pripovedovala, da spada v Petičarjev kozolec.

«Ta snop je povezan, kot je povezano naše snopje,» je trdil Pavle, kazoč na povezek.

«In samo pri nas tako vežemo in zatikamo,» je dostavil Petičar, ponavljaje, da tako ne vežejo ter ne zatikajo nikjer na svetu.

«Tukaj so torej hodili tatovi,» sta modrovala oče in sin. «Odtod pa so krenili navzgor proti Bukovju ali pa naprej po dolini v Podples.»

Pavle se je odločil za pot v Bukovje, dočim jo je oče z nekaterimi drugimi sosedi in s Fertjakovo Cilo mahnil proti Podplesu. Snop, ki sta ga našla na poti, sta si pred razhodom razdelila; vsak ga je vzel polovico

Kolesar - atlet

Naša slika predstavlja atleta Nemca Heinemanna, ki na malem kolesu pelje poleg svojega težkega telesa še dve odrasli osebi, ki sedita druga drugi na ramah, ter eno dete, ki ga drži v rokah. Moč njegova je nedvomno občudovanja vredna.

Nabirajte gobe!

Te neznatne rastline so postale za naše kraje tolike gospodarske važnosti, da bo treba odslej večkrat se pečati z njimi. Jurček (vargan, golobanja) raste skoro po vseh naših gozdovih. Druge gobe so manjše gospodarske vrednosti, ker le ta vrsta pride v glavnem za kupčijo v poštev. Pred leti so gobe nabirali le otroci in stari onemogli ljudje, odkar pa se gobe dobro prodajo, jih nabira mlado in staro. Preteklo leto je dala Slovenija okrog pol milijona kilogramov suhih gob. Ako računamo za en kilogram 50 Din, je znašala letna vrednost tega nekdanj dosti omalovaževanega blaga okrog 25 milijonov dinarjev. Gotovo pa čaka našo gospodarsko podjetnost na tem polju še velika naloga, namreč podelava sirovine v tovarniški izde-

lek in iskanje direktnih zvez med našimi nabiralci, odnosno trgovci in med odjemalci gob v inozemstvu.

Za sedaj ob pričetku nove gobne sezone pa se omejimo samo na vprašanje: kako pridobivati lepšo, boljšo in zato tudi dražjo kakovost gob. Napačna in škodljiva je misel pri nas po kmetih, da je vse dobro, češ, gospoda bo vse pojedla. Naša gospoda pa tega blaga tako malo poje, da ne pride v poštev. Večina suhih gob gre v Italijo, Francijo, Ameriko itd. Čim lepše, čim bolj skrbno je blago pripravljeno, tem večja je cena, tem več plača za to blago naš trgovec. Znano je, da so češki kmetje v tem pogledu mnogo bolj natančni, zato imajo češke gobe v tujini boljše ime in tudi višjo ceno kot naše. Poljaki in Rusi gobe še bolj površno obravnavajo, zato dosežejo v tujini komaj polovico naših cen. Da bi naši kmetje in trgovci po deželi in s tem tudi vobče naše pokrajine čim več denarja dobili za ta izvozni pridelek, iskreno svetujemo vsem gobarjem po deželi naslednje:

- 1.) Svežo gobo najprej očistite vsake prsti; prst na koncu stebila se posuši in zemeljski prah zamaže še pri ostalih gobah svežo belo barvo.
- 2.) Režite gobo v tankih, širokih in dolgih listih; predrobno ali predebelo rezana goba ima manjšo vrednost.
- 3.) Stare gobe, ki so črvice in trhle, so brez vrednosti in samo kvarijo ceno ostalim lepim gobam.
- 4.) Priporočamo, da ločite prvovrstno blago od slabšega in da ga ločeno prinašate naprodaj.
- 5.) Nikdar ne mešajte več vrst gob ali letne in jesenske.
- 6.) Sušite gobe na zraku in solncu po možnosti tako, da imata zrak in solnce istočasno dostop na vse strani k narezanim gobam. Ako jih že sušite na deski, je najmanjša zahteva, da jih pogosto med sušenjem obračate.
- 7.) Sušenje v sobi ali celo za pečjo jemlje gobam prijetni naravni duh in s tem tudi vrednost.
- 8.) Gobe se morajo sušiti in hraniti le na suhem prostoru. Ako puščate suhe alj napol suhe gobe čez noč v podstrešnih prostorih,

se napijejo nočne vlage, porumenijo in se mnogo poprej kvarijo. Vsak kupec vlažne gobe odklanja.

Trgovina z gobami je ena najtežjih in najbolj nevarnih. Kupec daleč v tujini določa ceno, ki je odvisna od množine uporabe na svetovnem trgu in od množine rasti v celi Evropi. Ako je pri nas v juniju majhna rast, pa v tem mesecu vsled dežja na Češkem ali v Nemčiji in Italiji požene mnogo gob, vrže množina v inozemstvu našo ceno. Zato more biti merodajen za določanje cen le večji naš trgovec, ki vzdržuje živahne in stalne zveze z inozemskim trgovom. Ni se torej čuditi, ako pade cena gobam preko noči pri 1 kg za 10 do 20 Din. Posebno nevarna je kupčija s pomladanskimi in poletnimi gobami, ki se že po 6 tednih kvarijo. Kdor hoče hoditi deloma varno pot, ta proda že jutri, kar je danes pridelal. Bolj zanesljive so cene jesenskim gobam. Prvovrstno blago se običajno vedno prodaja. Čim bolj pa odlašamo s prodajo, tem večja je tudi negotovost, ker snežnobe suhe gobe po enem mesecu porumenijo in izgubijo mlado svežost.

Vzlic vsem tem okoliščinam, ki otežujejo trgovino z gobami, je treba priznati, da so slovenski trgovci v novi državi napravili ta korak naprej, da so se že precej otresli nemških posredovalnih trgovcev in da ima danes večji slovenski trgovec z gobami naravnost zvezo s Francijo, Nizozemsko, Italijo — in da so tu že prvi poizkusi direktnih prodaj v Ameriko: Kadar bodo vsa ta pota oglašena in težkoče menjajoče se vrednosti denarja odstranjene, potem bo dobila tudi kupčija z gobami več stalnosti, kar pride v dobro kmetu in trgovcu.

Voščilo.

Mali Jurček je nosil na pošto razglednice z različnimi napisi, kakor: «Obilo sreče! Vesele praznike! Srečno Novo leto!» itd. — Tudi njega se je lotila želja, da bi napisal kako voščilo ter se je spomnil tete, kateri je pred praznikom vnebohoda poslal razglednico z nastopno vsebino: «Preljuba teta! Želim vam srečen in vesel vnebohoda, katerega bomo z vsem veseljem obhajali jaz, moji starši in vsa rodbina.»

za primeru, ako bo treba slučajno kaj primerjati ter dokazati podobnost.

V Zabukovju domujejo že od nekdanj imoviti kmetje, ki so Petičarjevega Pavleta, ki jim je povedal vzrok svojega prihoda, sprejeli s pikrimi opazkami. Razžaljene so se čutili, da se upa po taki poti sploh prikazati v pošteno hribovsko vas, zakaj vsakemu dolincu mora biti znano, da Bukovčani ne potrebujejo tujega blaga.

«Ne zamerite! Saj nikogar ne osumljam,» je olepšaval svoj prihod. «Toda v dolini na razpotju sem našel tale snop, ki je podoben našim snopom — se reče — ista velikost ter enaka vrsta pšenice.»

«Ta snop je padel sinoči z mojega voza,» mu je Klobčar prekinil besedo. «Pozno je že bilo, pa nisem hotel ustavljati živine, da bi ga bil pobral. Ga bom že jutri našel, sem si mislil; no, zdaj mi ga pa — postrežljiva duša — na vse zgodaj prineseš naravnost domov.»

Bledica sramu je oblila Pavletovo lice po teh besedah. Zamižal je z obema očesoma — snop mu je odpadel iz roke — nato si je

obrisal slinaste ustnice ter se je spustil v dolino. Krivdo svojega neuspeha pa je med potjo vrgel na očeta, ker je odrekel svetniku obljubljeno svečo, česar pa oče ni izrekel iz prepričanja, ampak za nedolžno šalo.

«V nebesih pa res ne razumejo nobene šale,» je premišljal v dolini na razpotju, kjer je počakal očeta, ki se je vrnil iz Podlesa z istim neuspehom kakor on.

«S svetnikom je treba po svetniško govoriti,» je razlagala Fertjakova devica, ko ji je Pavle povedal, kaj se mu je pripetilo.

Te besede so Petičarja tako razvnele, da tudi njegovi lasje, je pravila vražjeverna debelejša svečo, ako bo deležen milosti zaželjenega razkritja.

«Dober pripomoček za izsleditev tatu so tudi njegovi lasje,» je pravila vražjeverna deklina. «Treba jih je vplesti v vrh, visečo od zvona in tat začuti v srcu ob zvonjenju tak nemir, da se ne more več ustavljati ter se prostovoljno izda. Hribar, kateremu so bile pokradene kokoši, se je poslužil tega pripomočka in tat je prišel skesan in ponižan v njegovo hišo — prignala ga je nemirna vest.»

Pavlu in očetu to sredstvo ni posebno ugajalo, zakaj težko je pogoditi storilca, brez katerega tudi ni mogoče dobiti las za blagoslovljeno vrv. Vsekakor pa velja misliti tudi o tem načinu, in če jima vrhu tega pomaga še svetnikova priprošnja, jima je uspeh zagotovljen.

Doma ju je čakal orožnik, kateremu je Petičar najprej pokazal polovico snopa, najdenega med potjo, nato ga je peljal od razdelka do razdelka, preklinjajoč tatove in proseč izdatne pomoči.

Orožnik je sestavil zapisnik, drugega itak ni mogel storiti; obljubil pa je strogo zasledovanje in Petičar se mu je priklonil v znak hvaležnosti za naporno delo.

Možje so po orožnikovem odhodu še dolgo časa zborovali ob kozolcu, skozi katerega se jim je rogal dopoldansko solnce. Prisoten je bil župan z obema svetovalcema, občinski sluga in vaški redar — in vsi so obljubili izredno zanimanje za natančno preiskavo.

Ko so izdelali načrte — vsak po svojem okusu in obliki — tedaj je stopil izza ko-

Franksova morilca pred sodiščem

Opisali smo zadnjič strahotni zločin, ki sta ga izvršila Rihard Loeb in Natan Leopold, oba sinova dveh uglednih ameriških milijonarjev, s tem, da sta ugrabila 16letnega Roberta Franka, ki je bil tudi sin milijonarja, in ga umorila. Nečuveni zločin sta izvršila iz gole propalosti, želeč na mladi nedolžni žrtvi opazovati učinke smrti. Razkrije tega zverinstva je vzbudilo ne le v Ameriki, temveč po vsem svetu silno zgražanje. Zdaj se že bliža dan, ko bosta mlada morilca, kakor ju predstavlja naša slika, morala dati odgovor pred sodiščem v Čikagu.

Razprava je razpisana za 15. julija. Obtožbo bo zaslopal državni pravdnik Crowe, ki bo zahteval za oba smrtno kazen. Zgovornika obeh zločincev sta pa tudi dva najboljša čikaška odvetnika in pripravljata obsežen zagovor. Prizadevata se, da bi se razprava kolikor mogoče dalje preložila, toda državni pravdnik bo gotovo vztrajal pri svoji zahtevi. In tako bo javnost imela o čem razpravljati, kajti ta razprava bo gotovo ena najbolj senzacionalnih, kar jih beleži kriminalna kronika.

Morske gobe.

Janezek: «Ako se vsa voda izliva v morje, mora vendar udariti čez bregove.»

Nacek: «Zato pa rastejo v morju gobe, ki posrkavajo vodo vase.»

zolca sosed Pečar. — Na obrazu se mu je poznalo posebno veselje, čigar vzroki so mu tičali v nekem skritem kotičku srca. Posrečilo se mu je namreč izvleči iz svojega sina, kako se je izvršila tatvina; moder oče sicer ni imel namena/koga izdati, molčati pa tudi ni mogel in tako se je odločil pojasniti članom občinskega razsodišča, da Petičar ni okraden, ampak razkrit.

«Ti, Štefan!» je začel po ovinkih, «koliko parov pa si naložil v eno vrsto?»

«Eh, kaj vem,» mu je Petičar hladno odgovoril, kar pa je hitro popravil: «Veliko, prijatelj, zelo veliko parov — toliko parov, da nikjer na svetu ne denejo v eno toliko parov.»

«Samo dvanajst, sosed, ako se ne motim. Štel sem jih včeraj, idoč mimo vas, ko ste razstavljali žito.»

«Oče, za kaj se vi vse zanimate!» ga je zbodel Pavle nejevoljen, ker je pogodil število. «Ali imate boljšega dela?»

Dajte deci sadja in zelenjave!

Odkod izvira nagnjenje otrok do sadja in zelenjave? Tu ne vabi samo prijeten okus, temveč narava sama sili otroke, da hrepenijo po sadju, ki vsebuje snovi, brez katere se deca ne bi mogla pravilno razvijati. Ta snov je vi'amin. V hrani, ki jo uživamo pozimi, je zelo malo ali pa nič vi'amina. Ta snov pospešuje prehrano in je zlasti važna za deca, ki brez nje ne more normalno rasti. In tako postane razumljivo, zakaj deca, ki je pozimi pogrešala vitamin, spomladi tako hrepeni po sadju in zelenjavi. Veliki učenjak Funk, ki je prvi našel vitamine, je s svojimi številnimi poizkusi dokazal, da potrebujejo vitamine celo rastline, in da se pojavijo brez vitaminov v hrani pri živalih in rastlinah nevarne bolezni. Dete, ki uživa materino mleko, se razvija v redu. V slučaju, če se dete iz tega ali onega razloga ne more hraniti z materinim mlekom, se priporoča kravje mleko. Kravje mleko je mogoče umetno pripraviti tako, da kolikor toliko odgovarja dojenčkovim potrebam, in vendar deca, ki pije tako mleko, navadno ni zdrava. Vzrok je ta, da dete z materinim mlekom pije vitamin, v kravjem mleku pa je vitaminov malo ali pa sploh nič, ker se mleko navadno kuha. Dokazano je, da vsebuje kuhana, pečena ali pomešana hrana zelo malo vitaminov.

Vitamin je v vseh živilih. In kolikor uživamo samo kuhana živila ali pa hrano, ki ne vsebuje vitaminov, trpimo vsi več ali manj na zdravju. Ako ne dajemo otrokom vi'aminov s hrano, postane deca lakomna in krade tudi nezrelo sadje.

Zdaj je doba črešenj, višenj in jagod. Črešnje, višnje in jagode so dobre, redilne in celo zdrave, ker služijo kot lek proti gotovim boleznim. Starši bi ne branili svoji deci jesti črešnje in jagode, če bi vedeli, kolikakega pomena so za mlado telo. Tudi odraslim ljudem koristijo, ker vplivajo zlasti na dobro prebavo težje hrane. Zmerno uživanje črešenj in višenj je torej za deca in odrasle izredne važnosti. Seveda moramo pri uživanju sadja in zelenjave imeti pravo mero.

Bolezen.

Potepuhi (ko je zagledal orožnika): «Pa naj še kdo reče, da nisem bolan! Če le od daleč zagledam orožnika, takoj mi začne srce utripati . . .»

«Da se vam ljubi!» je jecljal Albin. Tudi njega je zadelo tistih dvanajst parov in ni se mu upal oporekati.

«No, pa jih poštejmo še danes,» je predlagal Pečar, videč, da je udaril na pravo struno.

«Pametna misel,» so potrdili občinski očetje in predlog je bil sprejet.

Šteje se je pričelo. Vodil ga je občinski predstojnik; moške so mu razmikali snope ter pazili, da se ni zmotil pri ševilkah, katere je izgovarjal. Vsi so radovedno čakali izida.

«Dvanajst,» se je ustavil župan pri zadnjem paru in moške so mu soglasno pritrdili: «Dvanajst». In besedica «dvanajst» je šla kot elektrika od ust do ust med navzočnimi vaščani.

«Odkod pa je prazen prostor?» je Petičar osramočen ugovorjal.

«Odkod, ker je žito stisnjeno skupaj,» mu je pojasnil Pečar. «Včeraj je bilo redkejšo zloženo . . .»

Kotiček za ugankarje

SPREHOD.

so	ve	slo	in
ve	nec	vat	ga
je	hr	ne	dre
srb	e	sa	ve

Zveži pravilno te zloge in dobiš izrek, ki se nanaša na tri jugoslovanska plemena.

NAZNANILO ZARÓKE

Jovo Divan — Ida Vojnov

Uganite, iz katere pokrajine v Jugoslaviji sta zaročenca domal

ZAMENJAVA BESED

vonj
o
sila
o
radost
i
hitrost
a

Samoglasnike pusti, kakor so, a besede zamenjaj za druge besede, ki pomenijo isto, in začetne črke bodo dale ime tednika, ki je v Sloveniji zelo priljubljen.

RESITEV UGANK V ŠT. 27.

Sprehod. Svoboda, enakost in bratstvo med stanovi in plemeni.

Uganka v stihih. Krt, prt, vrt.

Kajenje.

Sluga (s pipo v ustih): «Kaditi je v pisarni prepovedano!»

Kmet: «Vam je seveda dovoljeno?»

Sluga: «Gotovo, zakaj ravno toliko dima zadostuje za našo sobo.»

«In kdo nam je to napravil?» je Pavle pogledal v tla. «Pameten človek tega gotovo ni mogel storiti.»

«Nekdo se je igral,» je razlagal župan. «Morda ni imel slabega namena — poskusiti je hotel, če je žito dobro zloženo, pozabil pa je razmakniti snope v prejšnje stanje. Kaj hočemo! Vedno se dobe na svetu navihani ljudje.»

Poparjen in ponižan je Petičar poslušal županove besede. Bolj bi bil zadovoljen, če bi se bila tatvina v resnici izvršila — tako bi ne bil doživel tega sramotnega razkritja.

Vaški navihanci, ki so uprizorili «tatvino» ter razkrili sosedovno bagastvo, so tičali za plotom, kjer so pokal od smeha. S tem so se izdali in Petičarjeva prošnja je bila uslišana; kljub temu pa sveti Anton še danes čaka na obljubljeno svečo ter obsoja zemeljsko ne-hvaležnost.

Zapisal Bukovčan.

odprlo nepokvarjenemu Belokranjcu oči in tako je prav. Od samih obljub naj živijo sami tigri, za nas pa tako niso prav nič napravili. Vsa napredna javnost se raduje lepemu uspehu, ki ste ga dosegli, vsa napredna Ljubljana vas prav lepo pozdravlja. Podpirati vas hočemo pri nadaljnjem delu do popolne zmage. Živeli, zavedni Belokranjci!

* **Razvitje orjunaškega prapora v Lescah** je prošlo nedeljo poteklo v lepem redu in pravem navdušenju. Zbralo se je nad 600 Orjunašev iz Ljubljane, gorenjskih krajev in drugod. Prapor je razvil oblastni predsednik Kranjc, blagoslovil pa ga je upokojeni mornariški kurat g. Ambrož, ki je izrekel tudi lep nagovor v čast jugoslovnski ideji ter posebno poudaril: «Kakor nam v veri služijo besede svetega Pavla: En boj, ena vera, en krst! — tako mora tudi za vsakega pravega Jugoslovana veljati: En narod, ena država, en kralj!» Nacionalisti so narodno zavednemu duhovniku Ambrožu burno pritrjevali. Po odsviranju narodne himne se je vršil obhod po Lescah, ki so bile v zastavah. Popoldne pa se je sprevod Orjunašev odpravil v Radovljico, kjer se je na telovadišču Sokolskega doma vršila orjunaška veselica, ki je potekla nadvse dostojno. Ko so se zvečer Orjunaši vračali v Ljubljano, je na postaji v Podnartu, kjer se večerna vlaka križata, padlo iz jeseniškega vlaka dvoje strelav proti vagonu Orjunašev. Ti so odgovorili s protistrelji in nastala je precejšnja zmeda. K sreči ni bilo nikakih poškodovancev. Kdo je oddal prva dva izzivalna strela, ki bi bila lahko povzročila veliko katastrofo, bo dognala preiskava.

* **Odlikovanje.** Dne 5. t. m. se je vršilo v Sv. Tomažu pri Ormožu svečano odlikovanje poštnega upravnika, župana in načelnika Hranilnice in posojilnice g. Ivana Škerleca z redom sv. Save V. kl.

* **Belokranjci na letošnjem ljubljanskem velesejmu.** Belokranjci razstavijo letos krasne ornametirane sodčke s stojali. Kot posebnost bomo videli belokranjskega pastirja, ki plete bičevnike. Tudi drugih belokranjskih posebnosti ne bo manjkalo. Vse priprave vodi nadučitelj Božo Račić iz Adlešič.

* **Srbski turisti v Sloveniji.** Srbsko planinsko društvo priredi početkom prihodnjega meseca izlet v Slovenijo, in sicer na Karavanke in Julijske Alpe. Na programu je poset Golice in Kepe, potem se izletniki napote v Vrata in na Triglav, od Triglavskih jezer pa v Bohinj.

* **Mnogo pozdravov** pošiljajo slovenski fantje-mornarji vojnih brodov torpiljark T 8, 5 in 7 vsem slovenskim fantom, posebno pa dekletom: torpedisti mornarji I. kl. (kaplar) Vinko Černe (Moste pri Ljubljani), I. kl. Štefan Margetič (Batina), II. kl. Alojz Šinec (Gričlje); signalist II. kl. Martin Šuklje (Semič); artiljerijska grana: kaplar Franc Šneljer (Sinji vrh), kaplar Ivan Lovka, Franc Stariha (Črnomelj); ložarji I. kl. Franc Novak (Krka), Alojz Cimperman (Dobro polje), Janez Pernuš (Tržič). Nahajamo se sedaj na Sušaku. Na ve elo svidenje!

* **Zahvala.** Podpisana se zahvaljujem vsem darovalcem, ki so naju v času najine bolezni financijelno podpirali. Za Petra Kupca se je nabralo 650 Din in za Alojza Krašovca 243 Din 50 par. Vsoti sva tudi resnično sprejela. — Nadalje se zahvaljujeva SSDU, ki nama je s svojim prizadevanjem pripomogla iz najinega bednega stanja. — Zahvaljujeva se vsem nabiralcem, posebno

pa Fr. Vojtkovskemu in Ferdu Dornigu. — Peter Kupec in Alojz Krašovec, rudarja v Hudi jami.

* **Udruženje vojnih invalidov, podružnica Ljubljana,** sklicuje svoj izredni občni zbor za dne 20. t. m. v prostorih restavracije «Zlatorog», Gosposka ul. 3, ob 8. uri zjutraj z nastopnim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo blagajnika. 3. Poročilo tajnika. 4. Poročilo nadzornega odbora. 5. Absolutorij. 6. Volitev novega odbora. 7. Volitev delegata za kongres in skupščino I. O. 8. Slučajnosti. Dolžnost vsakega člana je, da se tega občnega zbora udeleži. — Odbor.

* **Državna podpora za «Ljubljanski Zvon»:** Ministrstvo prosvete je naklonilo pevskega društvu «Ljubljanski Zvon» podporo 6000 dinarjev, vpoštevajoč društvene zasluge na prosvetnem polju.

* **Letošnji novomašniki.** Preteklo nedeljo, dne 6. t. m., so darovali prvo sv. mašo: Valentin Benedik v Selcih nad Škofjo Loko, Jožef Kreiner v Stari cerkvi pri Kočevju, Alojzij Mav v Grobljah, Silvester Skebe v Hinjah in Stanislav Šinkovec v Ljubljani.

* **Jugoslovanska izseljeniška kvota** znaša po najnovejšem ameriškem zakonu 671 oseb letno. Iz Nemčije se bo smelo vseliti v Ameriko letno 51.000 oseb, iz Italije pa 3800.

* **Novi sejmi.** V trgu Sodražica so dovoljeni trije novi živinski in kramarski sejmi, ki se bodo vršili že letos, in sicer prvi 22. julija, drugi 2. septembra in tretji 2. decembra. Ako pride na te dneve nedelja, se bo vršil sejem en dan pozneje.

* **Lahka nezgoda papeža.** Te dni so papeža, ko je vstopil v neko svojo sobano, udarila po glavi vrata, ki jih je nenadoma zatvoril preprih. Zdravniki menijo, da bo rana zaceljena približno v enem tednu.

* **Neurja po Sloveniji.** V logaški kotlini je razsajal v ponedeljek zvečer strašen vihar, ki je ruval in lomil drevesa ter napravil tudi po strehah mnogo škode. V Blokah in okolici pa je v torek padala silna toča, ki je povzročila mnogo škode na polju. Okolico Sodražice je zadelo v ponedeljek dopoldne hudo neurje. Piš, naliv in toča so močno poškodovali polja in sadne vrtove. Med nevihto je treščilo v neko hišo v trgu, in sicer v dimnik. Strela pa je šla potem skozi pod v hlev in ubila dve kravi. Stanovalce je samo omamila.

* **Smrt 103letne starke.** V Subotici je v petek umrla vdova Kata Malnar, ki je bila rojena leta 1821. Bila je do svojega 100. leta popolnoma zdrava in čvrsta. Šele zadnja tri leta je bolehal.

* **Samomor našega rojaka v Ameriki.** V Clevelandu se je nedavno na svojem domu ustrelil Ignacij Herbst, oče sedmerih otrok, rodom iz Retja na Dolenjskem. Omračil se mu je um.

* **Spalna bolezen v Zagrebu.** V zagrebško bolnico so pripeljali služkinjo Alojzijo Kalingero, ki je zaspala in je nikakor niso mogli zbuditi. Obolela je na spalni bolezni. Nedavno je bilo v Beogradu in v Novem Sadu več takih primerov. Tam so nekateri bolniki spali po osem do deset dni.

* **Prijeta komunistična agitatorica.** Novosadska policija je aretirala služkinjo Margito Gobrič iz Subotice, ki je osumljena zveze z inozemskimi komunističnimi organizacijami. Pri preiskavi njenega stanovanja so našli letake in spise, ki jo zelo obremenjajo. Odana je bila sodišču.

* **Tolovaj Čaruga in pajdaši po obsodbi.** Iz Osijeka poročajo, da je več obsojenih razbojnikov v zadnjem času hotelo izvajati stradalno stavko ter več dni ni uživalo prav nikake hrane. Končno pa so se obsojenci premislili in sedaj uživajo polagoma le mleko in juho. Čaruga sam pa je dobil mrzlico in je duševno zelo potr.

* **Tihotapec umoril finančnega stražnika.** V nedeljo popoldne je bil na Golici umorjen finančni stražnik g. Brinšek, doma iz Mokronoga. Umoril ga je koroški begunec Lederer, ki je po umoru pobegnil čez mejo v Avstrijo. Morilec Lederer je bil velik delomrznež in se je bavil s tihotapstvom. Finančni stražniki so ga večkrat zasačili in finančni stražnik Brinšek mu je nedavno odvil 6 kg saharina in 17 kg tobaka. Seveda se je radi tega zelo hudoval na Brinška in mu je grozil, da ga bo umoril. V soboto je prišel Lederer k načelniku finančne straže na Jesenicah in ga prosil za dovoljenje, da sme iti na Golico. Njegovi prošnji je bilo ustreženo, za spremstvo pa mu je bil iz previdnosti dodeljen finančni stražnik Brinšek. — Družba je dospela okrog poldne na Golico. Brinšek, ki je bil oborožen, je šel takoj v koč in odložil puško. Med njim in Ledererjem se je razvil razgovor. Med tem pa je Lederer priskočil k njemu in mu zasadil tik pod vratom nož globoko v prsa. Brinšek se je zgrudil nezavesten na tla, morilec Lederer pa se je spustil v beg in pobegnil na Koroško. Brinšek je umrl.

Iz raznih krajev

* **V Kamniku** je v ponedeljek dopoldne izbruhnil požar pri usnarju Ivanu Polaku. Zgorele so velike zaloge česla. Gasilna društva so ogenj lokalizirala. Škoda je precejšnja.

* **V Vukovcih pri Vinici** je izginila posestnikova žena Agata Šutej. Domneva se, da se ji je pripetila kakšna nesreča.

* **V Kočevju** ob vodi pri Livoldu so našli te dni mrtvega 21letnega ključavničarja Petera iz Grčanskih Ravni. Ne ve se, ali se je zgodila nesreča ali je postal Peters žrtev zločina.

* **V Zidanem mostu** je v Savi utonila Roza Horjakova. Potegnili so jo iz Save blizu Mosetca pri Dobovi.

* **V Konjicah** je umrl v 78. letu starosti sodni svetnik v p. gospod Ivan Nosan. Pokojnik je bil vrl narodnjak in zvest naprednjak. Blag mu spomin!

* **V Ugovski pri Oplotnici** je udarila strela v hišo posestnika Ivana Sitarja. Hiša je popolnoma pogorela. Gasilci niso mogli pomagati, ker je bilo poslopje na hribu. Strela pa je omamila tu Sitarjevo ženo, ki so jo prenesli nezavestno k sosеду, a je kmalu umrla.

Prosveta

Belokranjske otroške pesmi. Nabral Božo Račić, nadučitelj v Adlešičih. Lična knjižica vsebuje 40 pesmic iz vzhodne Bele Krajine. Ako gremo po deželici, opazimo že velike preobrate, katere je povzročila železnica. Največ biserov se nahaja še v oddaljenejših krajih, kamor se ni mogel še tako razviti promet ter vznemiriti poljedelca in vinogradnika. Adlešiči so nam znani po izdelovanju hodnega platna in pisanicah. Kakšen pa je ta kraj? Valovita cesta nas vodi do njega, kraj ceste pa

leže nizke hišice, katere zvedavo spremljajo popotnika do gorice Plešivice. Nedaleč od nje je Kulpa, ki pljuska po produ, po katerem se sprehaja hlad drevja. V naročju zelenja počivajo Adlešiči, kjer živi sree Belokranjcev, polno nežnih čuvstev, ki se zrcalijo v sladkosti ornamentike, prepojene z najtoplejšo harmonijo barv. Kako lepe so otroške pesmice, polne humorja, polne šegavosti. Videl sem Belokranjčka, ko je čital pesmice. Smeh mu je rajal okrog rdečih ustnic, saj se je zopet razgovarjal s svojo miško, bojeval se s broščem, dražil polža, ko je pa pričital do Gasparijeve slike «Kosec», se je zganil radi prestrašenja nad dolgokrako žabo. Božo Račič je jako srečno uredil zbirko. Knjižico zato prav toplo priporočamo, saj, če pogledamo Otona Zupančiča, rodom iz Vinice, vidimo, da ga preveva v vseh njegovih mladinskih delih ista domača lepota izraza.

Ne zna povedati

Gospodična Evlalija: «Vi gotovo mislite, da sem zelo stara.»
Profesor Župca: «Toda, milostljiva gospodična, jaz tega nikakor ne mislim. Vi gotovo niste toliko stari, kakor izgledate. Namreč, jaz mislim, seveda, da izgledate Vi mnogo mlajši, kakor ste v resnici.»

Anton Stražar:

Zgodbice iz vrhovske fare

1. Dajmo cerkev polepšati.

Da so vrhovska fara in vse v naslednjem popisane osebe premenjene z drugimi imeni, to je samo ob sebi umevno; kajti, če bi vsa imena po resnici zapisal, bi si mogoče nakopal še hudo zamero, česar pa nikakor ne želim. Dogodbo, ki vam jo v nastopnem opisujem, je popolnoma resnična.

V letu 1916. je neke nedelje v mesecu maju sklical vrhovski župnik Primož najveljavnejše farane k sebi v župnišče. Povabljeni so bili sami krepki gospodarji, večinoma starejši, kajti mlajših ni bilo skoro nič doma. Bili so župan, ključarja in poleg še nekaj dobrih gruntarjev, ki so bili naklonjeni župniku. Torej sami taki možje, ki se niso solzili za vsako kronico, če so jo žrtvovali za hišo božjo. Ne da bi jim bil župnik rekel, so posedli v prostorni «hišterni» po stolih okrog mize in čakali svojega dušnega pastirja. Priljubljeni njihov župnik jih ni pustil dolgo čakati.

«Me veseli, očetje, da vas vidim vse skupaj zbrane. Preden pa vam povem, za-

kaj sem vas sklical, si prižgem eno cigareto, vi pa si nabasajte pipe!»

Ko so vsi, ki so bili kadilci, začeli pušiti, je pušil že tudi gospod Primož in hodil po sobi sem in tja.

«Torej nadaljujmo. Slučaj je nanesel, da sem se seznanil ta teden v Dolini, kjer sem bil po opravkih, z mladim tamošnjim slikarjem Podbreškim Lovretom. Fant se je ravno izučil v slikarstvu; ker pa je bolj šibek, ga niso vzeli k vojakom, kar je njegova sreča. Fant mi je kazal svoje začetne slike in verjemite mi, da prav izvrstno dela. Zato sem vas, možje, poklical, če bo vam prav, da bi nam ta novi domači slikar poslikal našo cerkev. Veste, to bi si jaz iz srca želel, da bi ostal od mene kak vojni spomenik na te hude čase; vrhu tega pa bi bil to tudi spomin name, ko sem bil kdaj med vami. Veste, še vaših otrok otroci bodo rekli: Naša cerkev je bila poslikana v hudi vojski in dal jo je polepšati gospod Primož. Potrebna pa je res tudi, da se naša cerkev olepša; to itak veste, saj imajo menda povsod prijaznejše hiše božje kakor je naša. Stroški ne bodo veliki. Nekaj denarja itak že imamo, nekaj pa daste še vi in dobra srca, nekaj odrinem tudi jaz. Ali je vam prav?»

K besedi se prvi oglasi župan Šimen: «Gospod župnik, jaz sem prav zadovoljen z vašim predlogom in upam, da boste tudi vsi ostali možje. Da ne boste mislili, da so me same usta, položim prvi denar na mizo!»

Res, oče župan so kot za začetek položili dva stotaka. Ker tudi ostali možje niso bili stiskači, so hitro nametali še par stotakov.

Župnik je sedel nato k pisalni mizi in pisal imena in vsote darovalcev. Končno je še sam k kupčku priložil ravno toliko kakor oče župan.

«Tako vidite, moji farani, začetek je dober in setev je vsejana na dobro zemljo. Razveselili se bodo naši domači fantje in možje, ko pridejo iz strašne vojne domov in bodo videli tako olepšano domačo cerkev.

«Na dobri uspehi pri začetem delu, če vam je prav, stopimo malo k sosеду na kozarec vina, kjer se bomo laže še kaj več pomenili, ko bomo imeli malo namočena grla.»

Omeniti moram namreč, da je vrhovski župnik bil zares v pravem pomenu dušni pastir, ki se ni vmešaval v politiko. Ljubili so ga vsi farani. Bil je čisto domač z njimi in pogostoma je z njimi pil pri gostilničarju «Maseljčku». Hudomušneži so pravili, da je «Maseljček» dobival večji del njegove duhovniške plače, kajti dobrovoljni župnik ni skoparil. Nekaj je izdal za pijačo in tobak, ostalo pa daroval ubogim faranom. Zastran tega je bil pri škofu slabo zapisan; baš zaradi tega ga je poslal škof za kaznen v strmo vrhovsko faro. Pa «gospod Primož» je bil potrpežljiva duša in je smeje se v veseli družbi večkrat rekel: «Škof misli, da me je kaznoval, ker me je poslal v strme hribe, a jaz sem tu bolj zadovoljen kakor bi bil kje na varnem, kjer se vedno vlačijo megle jeseni in spomladi. Sem pa tudi prijatelj gora, ker sem lovec in turist.»

Mesec in zvezdice so že kraljevale na nebesnem svodu, a možje in župnik so bili še vedno pri «Maseljčku». Domenili so se natančno glede slikanja, razgovorili se o

vojni, o razdeljevanju podpor in o neusmiljenem rekviriranju žita. Preden so se poslovili, je župnik zapel še tisto znano:

Kralj David je na harfo bov,
moj oč'ka rad je Micko 'mov.
Jaz pa glih tako
Oladrijo dro...

Nato so še skupaj trknili s kozarci, pa se porazgubili vsak na svoj dom...

Oštir «Maseljček» pa je prav zadovoljen prešteval lepo vsoto «dnar'cov» za popito pijačo. «Vsak po svoje,» je rekel Ribničan, ko je kravo s svedrom drl...

(Dalje.)

Težavna služba.

Hči: «Včera sem gospodinji odpovedala službo.»

Mati: «Pa tako dobro hišo boš pustila!»

Hči: «Kaj mi pomaga hiša, če sem pa vsak lonec morala tako pomiti, da se ni poznalo, kaj se je kuhalo v njem!»

Zanimivosti

Zraščeni sestre

Zraščena dvojčka že danes nista nekaj posebno izrednega. Znano je, da sta lani umrli zraščeni sestri Blažek, čitali smo pred leti že mnogo o zraščenih tako zvanih siamskih dvojčkih, zadnjič smo pisali o dveh zraščenih bratih Filipincih, ki potujeta po svetu in se nahajata sedaj v Italiji.

Danes pa prinašamo sliko zraščenih sester Daisy in Violete Hilton. Sestri sta stari 16 let in sta po rodu Angležinji iz Brightona v Angliji. Obe deklici sta dokaj čedni in

živita mirno pri svoji teti v Zedinjenih državah. Tam opravljata razna lažja dela, pri katerih ju ne ovira zraščenost. Ker lahko sedita, opravljata zlasti take posle, ki se morejo izvrševati sede. Tako n. pr. ena sestra šiva, druga pa čita na glas. Celo stoje moreta opravljati lažja dela na vrtu, takšna vsaj, pri katerih ni treba dosti hoditi.

Dočim siamska dvojčka nista živela baš v slogi in sta se rada pričkala ter se celo tepla, je pri sestrah Hilton to obratno. Sami izjavljata, da sta tudi duševno tako navezani

druga na drugo, da bi druga brez druge ne mogli živeti.

Ločiti ju operacijskim potom je nemogoče, ker imata del drobovja skupnega.

Nedvomno so zraščeni dvojčki čudna igra prirode. Starosti navadno ne dočakajo. Usodno je tudi to, da si morata v smrti zraščena dvojčka kmalu slediti drug drugega. Saj je nemogoče, da bi eden dvojčkov prenašal svojega mrtvega brata ali sestro, ne da bi se zastrupil od mrliča.

Strašen umor v Ameriki

Lincoln, odvetnik v Aurori pri Čikagu, daljni sorodnik bivšega predsednika Zedinjenih držav Lincoln, je bil pred tedni aretiran zaradi osumljenja dvojnega umora, namreč umora svoje žene Helene in svojega svaka Shoupa. Areacija odvetnika, ki je bil ugleđen tamošnji meščan, je zbudila med tamošnjim prebivalstvom veliko razburjenje.

Policija je po aretaciji dognala, da se je Lincoln bavil s proučevanjem raznih načinov umora, dokler se mu ni zdelo, da se je dovolj izvežbal in da se lahko dejansko loti stvari, kateri je posvetil toliko študija.

Oboževal je Landruja, francoskega morilca, ki je bil pred dobrim letom usmrčen.

Odvetnik Lincoln je natančno čital vse opise, ki so opisovali grozne Landrujeve umore, in se je divil njegovim grozodejstvom, ko je čital, kako je slednji razkosaval svoje žrtve ter njihove kose sežigal v peči.

Nato je čital neko povest, v kateri opisuje pisatelj nekega kiparja, ki je zastrupil svojo ženo in taščo, nato pa trupli povaljal v gipsu in kleju, to maso obdelal ter jih na o postavil kot kipe v svoji delavnici. Tu sta stala »kipa«, ne da bi živa duša kaj sumila, dasi je policija vse natančno preiskala. Nekega dne pa je po neprevidezni eden njegovih gostov prevrnil »kip«, v katerem je bilo truplo slikarjeve tašče. Pri padcu se je klej na glavi odluščil, in prestrašenim gostom se je nudil strašen prizor: mrtvaško-bledo žensko obličje.

Ko je torej Lincoln dovolj proučil razne umore, o katerih je čital, je sklenil, da tudi sam poskusi tako. Umoril je svojo lastno ženo in svaka, nato pa skrbno pripravil vse, da prikrije sledove svojega strahotnega zločina.

Po zločinu je Lincoln odšel nenadoma zdoma. Ko je prišla naslednjega jutra ženska, ki je pospravljala njegovo hišo, v stanovanje, je našla na tleh, na oknih in po stenah madeže od krvi. Krvavi sledovi so vodili od hiše do cvetličnjaka in vodnjaka. Ženska se je sklonila preko roba vodnjaka ter opazila doli Lincolnovo spalno čepico in spalni plašč, ki je plaval na vodi. Na mehki, vlažni zemlji je bilo videti odtise čevljev, ki sta jih nosila Lincolnova žena in njen brat, toda teh dveh ni bilo nikjer.

Vse je kazalo, da sta bila Helena in njen brat, ki je stanoval pri njej, umorjena. Policija je zaslišala sosede, toda to zaslišanje ni vodilo do nikakih uspehov. Vsi so izpovedali, da niso slišali ničesar sumljivega in da zadnje dni sploh niso videli gospe Lincolnove in njenega brata.

Cele štiri tedne se ni moglo o zločinu dognati nič gotovega. Končno pa se je vrnil odvetnik Lincoln domov.

Tamošnji policijski načelnik, ki je mislil, da je tudi odvetnik Lincoln sam bil umorjen, se je takoj podal k njemu ter ga zaslišal. Na

vprašanje, kje se je nahajal, mu je Lincoln odgovoril, da sta ga njegova žena in svak prisilila, da se je v njuni družbi pridružil neki skupini tihotapcev, odkoder je le z največjo težavo pobegnil. Cela stvar se je zdelala policijskemu načelniku nekoliko sumljiva. Ko mu je še na njegovo vprašanje, kaj pomenijo oni krvavi madeži po tleh in po stenah stanovanja, Lincoln odvrnil, da so to madeži, kurje krvi, se je sum še povečal. Toda policijski načelnik ni hotel podvzeti še ničesar, temveč je potrpežljivo čakal. Lincoln je spet odšel iz Aurore, ne da bi komu kaj povedal, kam gre. Ko je policija izvedela, da je šel v Čikago ter da se tam pogaja za neko službo, je sprožila nastavljenost past.

Lincolna so zaprli, na o pa poslali nanj celo skupino detektivov, ki mu niso dali miru ne ponoči ne podnevi ter ga neprestano mučili z vprašanji, kje sta njegova žena in svak.

Lincoln je sprva zagotavljal, da je bil s svojo ženo skupaj v Čikagu. Toda nekega dne pa se je naslonil na ramo policijskega načelnika ter se razjokal.

«Vi ste bili vedno dober človek,» je dejal, «zato vam bom vse priznal.»

Načelnik je napeto čakal.

«Umoril sem oba, ker sem ju zalotil skupaj. Ali me razumete? Njuni glavi boste našli zaliti v cement na mestnem smetišču.»

Policijski načelnik je neverjetno zmajal z glavo. «Zopet me hočete nalagati s kako bajko, Lincoln,» je dejal.

«Nikakor! To ni bajka. S'orite, kar sem vam rekel, in gotovo boste našli njuni glavi.»

«Kako ste ju umorili?» ga je vprašal policijski načelnik.

«Zalotil sem ju lansko leto dne 10. januarja okrog enajstih ponoči. Ko sem šel proti hiši, sem videl, da je bilo notri vse temno. V hiši sta bili dve spalnici; v eni sem spal jaz in žena, v drugi moj svak. Šel sem proti zadnji spalnici, da vidim, kje je svak, toda opazil sem, da je bila spalnica prazna. Nato sem šel skozi obednico v najino spalnico, kjer sem zalotil svojega svaka. Pri sebi sem imel revolver in v naslednjem trenutku sem oba ustrelil. Žena, ki je bila samo ranjena, je zbežala iz hiše ter tekla proti cvetličnjaku. Jaz pa sem vzel puško ter šel za njo. Opazil sem jo, ko je hotela steči nazaj v hišo, tedaj pa sem pomeril ter sprožil.»

Nato je moral voditi Lincoln policijo na mesto, kjer sta se nahajali glavi v cementu. Dočim so jetniki tamošnje jetnišnice pod nadzorstvom kopali ter iskali oni cementni blok, je bil Lincoln zelo nemiren. Kopači so res kmalu našli iskano in Lincoln je pristopil bliže k načelniku. «Sedaj morajo najti,» je dejal. Komaj je to izgovoril, so dvignili iz zemlje cementni kip.

«Tu je, moj Bog!» je vzkliknil Lincoln, ko je zagledal pred seboj cementni lik, nato pa se onesvestil.

Cementni lik so odpeljali nato na policijsko postajo, kjer so ga pričeli kamnoseki skrbno kršiti s svojimi dleti. Kmalu sta se pokazali glavi nesrečnih Lincolnovih žrtv.

Ko so vprašali Lincoln, kaj je naredil z brezglavima truploma, je morilec dejal: «Trupli sem sežgal v štedilniku, kjer se kuha prašičem.» Toda nato je še v isti sapi popravil: «Sežgal sem ju v peči v cvetličnjaku.»

V ječi je Lincoln podal natančnejšo izpoved. Dejal je, da je še drugega jutra po umoru zajtrkoval doma, dočim sta bili trupli še v hiši. Nato je zastrl okna, da bi skril

trupli pred radovednimi pogledi, nakar je šel k svojemu bra'u, ki je prebival par minut hoda od njega ter pri njem obedoval in večerjal.

Nato pa je pričel premišljevali, kako naj se odkriža trupel. Še tisto noč je trupli razsekal ter te kose posamezne znosil na vrt v cvetličnjak, kjer je bila peč, v kateri je zakuril močan ogenj. Delal je vso noč, do sedmih zjutraj. Zgorelo je vse in ni ostalo drugega kot nekoliko pepela.

Glav pa se ni upal sežgati, ker je mislil, da zobje ne bi zgoreli, kar bi lahko spravilo na sled zločina. Zato je položil glavi v zaboj, napolnjen do polovice z zemljo, nakar je nasul na vrh zopet zemlje ter ju pokril. Naslednjega dne pa je zmešal cement z vodo, in peskom ter naredil nekaj omet, katerega je zlil v zaboj, iz kojega je prej vzel glavi ter stresel ven zemljo. V to cementno zmes je potem potisnil v platno poviti glavi ter čakal, da se je stvar sirdila.

Ker se je bal, da bi se morda zdel ta cementni blok komu sumljiv, ga je nekega dne odpeljal na samokolnici na mestno smetišče ter ga tam zakopal.

Policija pa ne veruje ginljivi pripovedi odvetnika Lincoln, da je namreč moril le iz maščevanja kot prevarani mož, temveč je mnenja, da se je hotel odkrižati žene in brata zato, da bi dobil po svaku dedščino, ki je znašala 40.000 dolarjev.

Ta zločin je eden najstrašnejših, kar jih beleži ameriška zgodovina.

× **Odkrivanje zločinov.** Znana stvar je, da se mnogokrat največji in najstrašnejši zločini odkrivajo s pomočjo neznanih stvari, kakor cigaretnih ogorkov, blata na čevljih, prahu itd. Francoski kriminalist dr. Locard je zdaj pogodil nov način, po katerem se za odkrivanje zločincev poslužuje aparata za vsesavanje prahu. S tem instrumentom namreč iz obleke zločincev izvleče prah in ga nato natanko preišče z drobnogledom. Dosegel je ravno te dni lep uspeh. Družba sumljivcev je bila vtaknjena v preiskovalni zapor radi ponarejanja denarja. Dokazali pa se jim ni moglo ničesar. Ko pa je dr. Locard s svojim instrumentom potegnil iz njihove oblike nekaj prahu in ga preiskal z drobnogledom, je našel vmes tudi mnogo prahu tistih kovin, ki se uporabljajo za kovanje krivega denarja. Tako se je osumljencem dokazalo ponarejanje, ki so ga nato tudi priznali. Po tej metodi se utegne odslej s pomočjo prahu na obleki dokazati tudi poklic zločinca n. pr. zidarja, rudarja, mizarja, kovača in drugih.

× **Oh, te ženske!** Študent medicine Feigl v Krakovu si je ubil v glavo, da mora dobiti stanovanje pri zakonskem paru Tluhowski. Sicer je stanovanjska kriza v Krakovu res tudi jako občutna, toda vsekakor je stanovanje trgovca Tluhowskega imelo za študenta Feigla še druge privlačnosti. Ker pa se je mlada gospa Tluhowska tudi prizadevala, da dobi mladega stanovalca, se je mož temu nalašč čvrsto uprl. Zdaj sta se Feigl in gospa Tluhowska podala k zdravniku dr. Weissbergerju in mu moža opisala kot divjaka, ki ga je treba radi javne varnosti spraviti v blaznico. Za 150 zlatnikov je dr. Weissberger napisal spričevalo, da je trgovec Tluhowski katerega nikoli ni videl, blazen in da ga je treba spraviti na varno. Ko je nesrečni mož drugi dan šel iz trgovine proti domu, so ga za oglom naglo popadli štirje moški, mu z

vso silo navlekli blazniško srajco in ga z avtomobilom odpeljali v blaznico. Že v dveh dneh pa se je izkazalo, da je Tluhowski prav pameten možak, pač pa da njegova žena nori za študentom. Izpustili so ga iz blaznice, zdravnika dr. Weissbergerja priporočili državnemu pravdniku radi lažnega spričevala — mlada žena pa je že pobegnila s študentom in denarjem za mejo. Oj, te ženske salamske!

× **Lastno smrt je utajil.** O ameriškem kaljivem pisatelju Mark Twainu, ki se je mudil v samotni, so listi lepega dne prinesli novico, da je umrl. Ko je pisatelj to bral, je listom poslal brzojavko: «Vest o moji smrti je gotovo malo pretirana, ker meni ni o tem nič znano...» Sličen slučaj se je zgodil tudi resniku Reuterju, ki pa je na vest o svoji smrti poslal nastopni popravek: «Ker me grozi, da bi bil živ pokopan, Vas prosim, bodi e tako ljubeznivi in me izkopljite iz št. 268 Vašega cenjenega lista. To posebno je zato, ker imam par važnih razlogov, da nekaj časa še ostanem pri življenju.

× **Toča ubila okoli 100.000 piščet.** Pred kratkim je nad ruskimi gubernijama Smolensk in Jaroslav, ki sta znani po svojem perninarstvu, padala toča, debela kot golobja jajca, ter je tekom dveh ur pobila nad 100.000 piščet.

× **Roparski napad sredi ulice pri belem dnevu.** V Njujorku so lopovi vedno predrzejši. Te dni je desetero tih falotov ustavilo sredi ene najpromenejših njujorskih ulic voz carinskega urada, na katerem so se nahajali zavoji z zlatnino in dragulji. Z revolverji so obstopili vozača, kakor da bi z njim govorili in obenem pobrali zavoje z voza. Za ogled jih je čakal avtomobil in so pobegnili v divjem diru. Odnegli so 29 zavojev v skupni vrednosti 150.000 dolarjev ali nad 10 milijonov Dm. Policija jih še ni izločila.

Ženski kotiček

Zabejeni grah v stročju. Osnaži grah v stročju in skuhaj v slani vodi, kuhanega odcedi in zabeli s presnim maslom ter drobtinami ali z na kocke zrezano in ocvrto prekajeno slanino.

Barvaste nogavice obdržijo barvo, ostanejo mehke in svetle, če jih peremo na naslednji način: Denj jih v zelo vročo vodo in pusti jih, da se namakajo deset minut, ne da jih drgneš. Če so zelo umazane, prideni še eno žlico salmijaka, potem jih ožmi in daj zopet v vročo vodo; to ponovi še dvakrat in nogavice bodo zelo lepo oprane.

Železna peč postane stalno črna in prijetne barve, če ravnaš na nastopni način: Zmešaj nekaj saj v čaši sladkornega sirupa v kašo, ki jo namaži s čopičem ali krtačo

tanko in enakomerno na peč ali cevi ter pusti mazilo 24 ur, da se posuši. Nato zmešaj fino zdrobljen grafit z redko raztopnino iz arabskega gumija v precej gosto maso in s tem zopet namaži peč. Preden se drugo mazilo popolnoma posuši, je treba peč s krtačo drgniti, dokler se ne sveti.

Kako raztegneš kožnate rokavice. Kožnate rokavice raztegneš, če jih zaviješ za nekaj časa v bel vlažen robec. Nato jih nategni na roko in razširi po po-rebi. Da ostane barva rokavic neoškodovana, ne sme biti robec premoker.

Lep za kovine in steklo. Steklo prilepiš na železo ali kakšno drugo kovino s nastopno zmesjo: 4 dele trde smole in 1 del voska deni v posodo ter raztopi na žerjavici. Temu primešaj še en del dobro zmlete opeke. Zmes in predmete, katere hočeš s to zmesjo zlepiti, prej malo ogrej.

Črna prst je v vrtnarstvu neobhodno potrebna. Črno prst dobiš iz listja ali komposta, ki ga spraviš v kup in tu večkrat premečeš. Da se izpremeni lis je v prst, potrebuje navadno dve leti. Bolj hitro dobiš črno prst, če namečeš listja približno za pol metra na debelo in ga nato poliješ s stranišnico. Vrhu te deniš novo plast listja. V aprilu pogrneš kup z zemljo in zasaadiš nanj kumare, melone ali buče; jeseni kup prevrzi! Naslednjo pomlad se sprhlo lis je že lahko rabi.

Obramba pred psom. Če te napade pes ter laja, navadno mahaš s palico proti njemu, kar pa ni dobro in je večkrat celo nevarno. Če imaš palico, drži jo krepko proti psu, dokler je ne začne grizti, nato pa ga udari s prosto roko ali nogo po glavi. Če imaš dve palici, drži eno, a z drugo udari. Pes zacvili, pobegne in navadno zadrži tudi druge pse nadaljnega napadanja.

Za smeh in kratek čas

Napredek.

Zupnik je opisoval prijatelju napredovanje izobraževalnega društva, ki je dobilo celo posebno bralno sobo.

«Koliko časopisov imate naročenih?» ga je vprašal prijatelj.

«Nobenih,» mu je odgovoril, «zakaj bralci jih morajo s seboj prinesiti.»

Naročena.

Spremljevalec (na poti od snubitve): «Kakor vidim, Vam gospodična Malči nič kaj ne ugaja?»

Snubec: «Oprostite, ravno tako izgleda, kot da je že dolgo naročena, pa nobeden ne pride ponjo.»

Dragocen spomin.

Avguštin: «Kaj pa imaš tu v škatli? Šop las?»

Mihael: «Da, da, spomin na mojo ločeno ženo.»

Avguštin: «Kaj je imela tvoja žena plave lase?»

Mihael: «Ne, ne, to so moji lasje, ki mi jih je nekoč izpulila...»

Nevarnost.

Jaka: «Odkar si zamenjal površnik v goslini pri 'Zlahtni kapljici', se je ogiblješ, kar ni lepo od tebe, zakaj krčmar nj vendar ničesar kriv.»

Trka: «Ne gre zaradi krčmarja, marveč zaradi gospoda, ki ima moj površnik.»

Prostovoljno.

Oče: «Čujem, da te je žena pred tednom prostovoljno zapustila?»

Sin: «Pa se je kmalu zopet prostovoljno vrnila.»

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunan po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: im »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Popolnoma varno naložite denar v

LJUBLJANSKO POSOJILNICO

R. Z.
Z O. Z.

ki posluje v novopreurejenih prostorih

Mestni trg šte. 6 — V LJUBLJANI — Mestni trg šte. 6

Hranilne vloge in vloge na tekoči račun obrestuje po 8% do 10% ter jih izplačuje takoj brez odpovedi. Večje vloge z odpovednim rokom obrestuje tudi više po dogovoru.

!!! Posojila daje le proti popolni varnosti proti vknjižbi na hiše in posestva ter proti poroštvu. Daje tudi trgovske kredite ter sprejema cesije in inkaso faktur. !!!

Za kazni.

Dolžnik (krojaču): «Saj sem Vam že povedal, da Vam obleke, ki ste mi jo pred letom izgotovili, še vedno ne morem plačati; zato me pustite v miru. Ako ne odjenjate, bom za kazni pri Vas v najkrajšem času naročil novo sukno.»

Vseeno.

Uredniku nekega časopisa je na Silvestrov večer prinesla ugledna gospa živega brošča s prošnjo, naj ga v listu opiše kot zadnjega tistega leta ali pa kot prvega v prihodnjem letu.

Po domače.

Hči: «Zdi se mi, da je gospod Burič vame že popolnoma zaljubljen.»

Mati: «Ni mogoče! Ta tujec . . .»

Hči: «Pa me kar čisto po domače gleda.»

Prevelika zahteva.

Mihec (pisoč domačo nalogo): «Mici, povejte mi, koliko je dvakrat štiri?»

Pestunja: «Kdo si bo zaradi tega glavo ubijal!»

ILIRSKA POSOJILNICA

LJUBLJANA, Kralja Petra trg št. 8 I,
sprejema hranilne vloge po 8 %.

Večje in stalne vloge do 12 %, 31

Zahtevajte pri trgovcih
na deželi in kupujte **manufakturno blago**
od stare, **1885** ustanovljene
leta **1885** trdnice

CROBATH Franc
K R A N J .
dr. z o. z.

Manufaktura na debelo in drobno. 35

Trgovci na deželi, ostali odjemalci, prepričajte se pred nakupom znova o naših cenah in izberi! Trgovcem damo najmanjše količine po prvih cenah na debelo.

Lepota? Svežost mladosti? Priljubljena vnanost? Vse to si lahko ohranite in za-

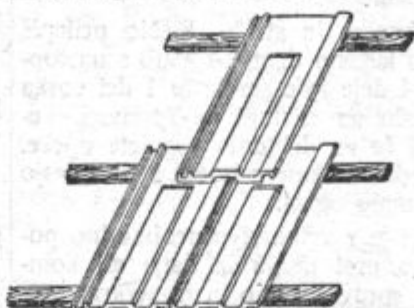
branite prerano oslarenost samo, če racionalno negujete svoj obraz, svoje telo, svoje lase in svoje zobe. Izrednega učinkovanja so že čez 25 let priljubljeni Elza-preparati za negovanje lepote, kakor: Elza-obrazna in kožo obvarujoča pomada, 2 lončka z zavojnino in poštino vred 25 dinarjev, Elza-pomada za rast las, 2 lončka z zavojnino in poštino vred 40 dinarjev, z 10%nim doplačilom, in drugi Elza-preparati, kakor Elza-cvet za lase, Elza-voda za usta, Elza-kolonska voda itd. Vse navedeno razpošilja: Le-

karnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elza-trg št. 360, Hrvatsko. (e)

Suhe gobe

plačuje najbolje

M. Geršak & Komp.
Ljubljana, Kongresni trg 10

Miklošičeva c. 13

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne, d. d. v Ljubljani
prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše preizkušene modele strešnikov, z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba!

Imaš ti solinčne pege, zajedavce, nabore, ogrce?

Uporabljaljaj Elza-obrazno pomado!

Ali želiš imeti lep vrat, obraz in lepe roke?

Uporabljaljaj Elza-obrazno pomado!

Ali so ti roke in obraz občutljivi pozimi in ob vetru?

Uporabljaljaj Elza-lilijino mlečno milo!

Ali hočeš biti in ostati lep? Ali hočeš, da bi te povsod radi videli? Ali se hočeš veseliti svoje slike v zrcalu? Poskusi prava Fellerjeva Elza-preparate in kmalu boš rekel tudi ti, kakor vsakdo:

TO JE ONO PRAVO!

Išči v vseh poslovnih samo prave Elza-preparate lekarnarja Fellerja. Ako naročiš naravnost, te stane z zavojnino in poštino vred, če denar naprej pošlješ ali sprejmeš po povzetju: 2 velika porcelanasta lončka Elza-obrazne pomade 25 Din; 2 velika porcelanasta lončka Elza-pomade za rast las 25 Din; 4 veliki kosi Elza-lilijinega mlečnega mila 40 Din.

RAZLIČNO: Lilijino mleko 10 Din; brkomax 4 Din; najfinjši Hega-puder dr. Klugerja v velikih originalnih škatlah 25 Din; najfinjši sobni prašek „Hega“ v patentnih dozah 15 Din; puder za dame v vrečkah 4 Din; sobni prašek v škatlah 4 Din; v vrečkah po 3 Din; sachet (dišava) za perilo 4 Din; šampon za lase 250 Din; rumenilo za obraz, 12 pisem 20 Din; najfinjši parfemi od 20 Din navzgor; cvet za lase 25 Din; Elza-katranovo milo 6 Din. Pri razpošiljanju različnih predmetov se zaračunavata zavojnina in poština posebej.

K tem cenam se priračunava še 10%no doplačilo. Naročilna pisma naj se naslavlja tako: **EVGEN V. FELLER, lekarnar, STUBICA DONJA, Elza-trg šte. 360, Hrvatsko.**

SLAVENSKA BANKA D. ZAGREB**Podružnica Ljubljana**

➡ Vplačana delniška glavnica in rezerve preko 120.000.000 dinarjev ➡

Podružnice: Beograd, Bjelovar, Brod n. S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Sibenik, Vršac, Wien; ekspoziture: Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka in Jesenice; afilijaciji: Slovenska banka, Ljubljana, in Jugoslavenska industrijska banka, d. d., Split.

Lastne agencije v Južni Ameriki: Buenos Aires, Rosario de Santa Fé; v Severni Ameriki: v vseh večjih mestih direktno bančne zveze. — Posreduje vse bančne in trgovske posle z inozemstvom, posebno z Italijo in Avstrijo.

Olajšuje posle eksporterjem in importerjem s tem, da jim eskomptira

:: menice v lirah kakor tudi v drugih inozemskih valutah ::

Otvorja akreditivne, izstavlja garantna pisma ter izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Vloge na knjižice in v tekočem računu obrestuje najpovoljnejše.

12